МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ГИШҮҮН, СОЁЛЫН САЙД БОЛОН ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА НАРЫН 2023 ОНД ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

2023.12.11

№	Үндэслэж байгаа стратеги төлөвлөгөө, бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв /мян.төг/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин /хэрэгжилт болон тайлбар/	Гүйцэтгэл -ийн хувь
Нэг. Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилт:							
Зорилт-1.1. Соёлын салбарын бодлого, хөгжлийн хэтийн чиглэлийг судалгаа шинжилгээнд тулгуурлан тодорхойлж, хууль эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох.							
1.1.1	Арга хэмжээ-1.6 Шинээр батлагдсан “Соёлын төв, соёлын ордны орчин, үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 6981:2022 стандартад улсын хэмжээний тандалт судалгаа, эрсдэлийн үнэлгээ хийхэд дэмжлэг үзүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Стандартын хэрэгжилтийг хангахад арга зүйн дэмжлэг үзүүлсэн байна.	-	Стандартын шаардлага хангасан соёлын төв, ордны тоо нэмэгдсэн байна.	1.Аймгийн СУГ-ын харьяа соёлын байгууллагын бүтэц, орон тоо, цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэрийг хянан үзэж, үнэлэлт дүгнэлт өгөхийн зэрэгцээ мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулж, дотоод хяналт хийсэн. Соёлын байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч, нарийн бичгийн ажилтан, архивын эрхлэгч зэрэг албан тушаалтнуудаас тодруулга авч, зөвлөгөө өгч ажилласан. 2.Аймгийн ЗДТГ-ын ТЗУХ, СУГ-ын дарга нарын хамтран баталсан “Зөвлөн туслах ажлын удирдамж”-ийн дагуу сумдын Соёлын төвүүдэд ТАЗ-ийн 2019 оны 09 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах нийтлэг журам”-ын хэрэгжилттэй танилцаж хүний нөөцтэй холбоотой шийдвэр, баримт бичигт үзлэг хийж, цахим системд нэвтрэн хяналт тавьж, зөвлөн туслах чиг үүргийг ДУА дахь ТАЗСЗ-тэй хамтран хэрэгжүүлсэн. Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Төсвийн тухай, Соёлын тухай хуулиуд, Албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах, Төрийн албан хаагчийн хувийн хэрэг хөтлөх, Хэвлэмэл хуудас хийлгэх, хэрэглэх, хадгалах зэрэг нийтлэг журмууд, Албан хэрэг хөтлөлтийн стандартын хэрэгжилтийг хангуулах, дотоод хяналтыг сайжруулах нь зүйтэй гэсэн дүгнэлтэд хүрсэн.	100 %

						3.Соёлын яамны Салбарын хяналтын газраас 4 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг соёл, урлагийн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд тандалт судалгаа хийж, 3 сумдын соёлын төвийн үйл ажиллагааг эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлт, хяналтын хуудсаар үнэлэхэд дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн. Эрсдэлийг бууруулах хүрээнд Шарын гол сумын Соёлын төв болзошгүй галын аюулаас урьдчилан сэргийлж, мэргэжлийн багшийн сургалт авч, таних тэмдгүүдийг байршуулж, 3 камерыг 600.000 төгрөгөөр засварласан. Хонгор сумын соёлын төв стандартын шаардлага хангасан байртай болох зорилгоор 2024 оны төсвийн төсөлд санал өгсөн. **:Хүрсэн түвшин**Сумдын соёлын төвүүдийн үйл ажиллагаанд Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Төсвийн тухай, Соёлын тухай хуулиудын хэрэгжилт дунджаар 82.9%, “Хэрэглэгчдэд зориулсан үйлчилгээ, Соёлын төв, соёлын ордон. Орчин ба үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 6981:2022 стандартын хэрэгжилт 75.хувьтай байсныг 2 гүйцэтгэлийн хяналтаар90%-д хүргэсэн.	
Зорилт-1.2. Соёлын өвийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулна.							
1.2.1	Арга хэмжээ-4.1 Аймгийн нутаг дэвсгэрт орших Улсын болон аймгийн хамгаалалтад байх түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын хадгалалт хамгаалалтыг иргэн, хуулийн этгээдэд хариуцуулсан гэрээг дүгнэж, урамшуулах.	Орон нутгийн төсөв	Дүгнэж, шинэчилсэн гэрээний тоо	Засгийн газрын 2020 оны 13 тогтоолоор баталсан “Улсын хамгаалалтад байх түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын жагсаалт”, БСШУС-ын сайдын 2020 оны “Жагсаалт батлах тухай”,	Харъяалах нутаг дэвсгэрт орших улсын болон аймгийн хамгаалалтад байх түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалыг 100% иргэн, хуулийн этгээдэд гэрээгээр хариуцуулсан байх.	1.Сяньбигийн үеийн хаад язгууртны бунхант булшны малтлага судалгааны ажил 20222023 , онуудад хийгдсэнтэй холбогдуулан тус нутаг дэвсгэрийг Хонгор сумын 3 ДТГ-аасхашаалж ойролцоо байдаг малчин айлтай гэрээ хийж хамгаалалтад авсан. 2.Хадгалалт, хамгаалалт, аюулгүй байдал алдагдсан соёлын биет өвийн судалгаагаар хууль бус эрсдэлд өртсөн булш, оршуулгын дурсгал тоногдсон 2, орон нутгийн чанартай замд өртсөн 2, байгалийн хүчин зүйлийн нөлөөлөлд өртөж эх төрх байдал нь алдагдсан 1, хагарч хугарсан 1 ширхэг соёлын үл хөдлөх дурсгалтөв байна.	100 %

				160 дугаар тушаалаар баталсан “Аймаг, нийслэлийн хамгаалалтад байх түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалтын жагсаалт”-д орсон дурсгалууд		3.Хонгор сумын нутаг дэвсгэрт оршдог улсын хамгаалалтад байдаг "Хүйтэний голын бичигт хад" ,аймгийн хамгаалалтад байдаг "Ногоон толгойн хиргэсүүр", "Чингисийн морины уяа", Хүйтэний хурлын туурь, “Суваргатай хад” бүхий нийт 23 үл хөдлөх дурсгалтгазрыг тус сумын 3 байгаль хамгаалагчид ,хариуцуулж харуул хамгаалалтад авсан. .4Хонгор сумын газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт, кадастр зурганд түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалт 23 газрын координатын тэмдэглэгээг оруулах ажлыг зохион байгууллаа. .5Орхон сумын нутаг дэвсгэрт байрладаг түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалын бүртгэл тооллогоор тоологдсон 5 дурсгалтгазрыг ойролцоо нутагладаг 2 малчин иргэндгэрээний үндсэн дээр хариуцу.улан хамгаалуууллаа .6“Найрамдал” төслийн хүрээнд “Metaforce” ХХК-тай хамтран тус аймгаас олдсон Сяньбигийн үеийн хаад язгууртны бунхант булшны олдворууд, “Домогт Шарын гол ХХК-ийн ойн төгөл, Хүйтэний голын Бичигт хад зэрэг нүүдлийн соёл иргэншил, түүх соёлын дурсгалуудыг 3D-гээр үзүүлэх контент бүтээхэд хамтарч ажи.лласан **Хүрсэн түвшин:** Орхон суманд орших аймгийн хамгаалалттай үл хөдлөх 5 дурсгалт газрыг 2 малчин иргэнд, Хонгор сумын нутаг дэвсгэрт орших 23 үл хөдлөх дурсгалт газрыг 3 байгаль хамгаалагчид тус тус гэрээний үндсэн дээр хариуцуулан хамгаалуулж, сумын газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт, кадастрын зурганд .тэмдэглэгээ хийлгэлээ	
1.2.2	Арга хэмжээ-4.2 Иргэд, сүм хийдэд хадгалагдаж байгаа баримтат өвийг бүртгэлд хамруулах.	Орон нутгийн төсөв	Бүртгэлд хамрагдсан баримтат өвийн тоо	2020 онд бүртгэсэн баримтат өвийн тоо	50-иас доошгүй баримтат өвийг бүртгэлд хамруулсан байх.	Хараагийн дарь эх ламын.1Гэцогдаржайлин хийдэд хадгалагдаж буй Богд ламын чуулганы орон-цогшин, Ногоон дара эх, Заяаны таван тэнгэр, Лагшин/бие/ зарлиг/хэл/, таалал /сэтгэл/-ын шүтээн, Хараагийн дарь эхийн түүхэн уран зураг, Нархажид бурхан, Соёмбо үсгийн зээгт наамал, Хутагт хувилгаадын гэрэл зураг, шавар	100 %

						бурхан барласан дардас, зурмал бурхан, судар, монгол зураг танка зураг зээгт наамал нийт 9 дэсийн 9 ширхэг; Дархан-Уул аймгийн харьяат 4 иргэний гар .2 дээр хадгалагдаж буй28 дэсийн 29 ширхэг; **.3**Музейн сан хөмрөгт хадгалагдаж байгаа 12 дэсийн 12 ширхэг баримтат өвийг тус тус бүртгэлд хамрууллаа. **:Хүрсэн түвшин**Тайлант хугацаанд 4 иргэний гар дээр хадгалагдаж буй 29, Гэцогдаржайлин хийдийн 9, Музейн сан хөмрөгт хадгалагдаж буй 12 буюу нийт 50 дэсийн 51 ширхэг соёлын баримтат өвийг бүртгэл судалгаанд хамруулан баримтжуулллаа**.**	
1.2.3	Арга хэмжээ-4.4 Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн тооллого хийж, тайлагнах.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Тооллогын тайлан	2018 онд явуулсан тооллогын тайлан	Тооллого хийж, тайланг Улсын комисст хүргүүлсэн байна.	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн тооллогыг Соёлын Сайдын 2023 оны А/401 дүгээр тушаалаар баталсан удирдамжийн дагуу хийж, аймгийн Музейд шинээр авсан 33 дэс, Хонгор сумын соёлын төвийн 24 дэс, Орхон сумын соёлын төвийн 7 дэсийн үзмэр тус бүрд хувийн дугаар өгч, гэрэл зургийн хамт бүртгэн баримтжуулж, RICH программд шивж оруулллаа. **:Хүрсэн түвшин**Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн урьдчилсан тооллого хийсэн. Улсын тооллогын бэлтгэл ажил хангасан тухай тайланг Соёлын өвийн үндэсний төвд хүргүүлсэн.	90%
1.2.4	Арга хэмжээ-4.12 Соёлын биет бус өвийн бүсчилсэн судалгааны ажлыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх.	Улс, орон нутгийн төсөв	Бүсчилсэн судалгааны ажлын тайлан	Монгол Улсын соёлын биет бус өвийн үндэсний бүртгэл	Орон нутагт судалгаа зохион байгуулах боломжийг бүрдүүлж, хамтран ажилласан байна.	Соёлын биет бус өвийн улсынүзлэг, бүсчилсэн судалгааг ЗГХА, СУГ-тай хамтранаймгийн хэмжээнд зохион байгуулж, 12 өвлөн уламжлагчийг бүртгэл судалгаанд хамрууллаа. **Хүрсэн түвшин:** Соёлын биет бус өвийн улсын үзлэг, бүсчилсэн судалгааг зохион байгуулж, судалгааны тайланг ЗГХА СУГ-т хүргүүлсэн.	100 %
1.2.5	Арга хэмжээ-4.13 ЮНЕСКО-ийн Төлөөллийн болон Яаралтай хамгаалах	Улс, орон нутгийн төсөв	Зохион байгуулсан арга	ЮНЕСКО-д Монгол улсаас бүртгэгдсэн 15 өв	ЮНЕСКО-ийн Төлөөллийн болон Яаралтай	ЮНЕСКО-д бүртгэгдсэн Монголын өв болох: 1. **Монгол бий биелгээ, уламжлалт бүжгийн урлаг**ийг таниулан сурталчлах зорилгоор	100 %

	шаардлагатай соёлын биет бус өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн оршин тогтнох чадварыг бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.		хэмжээний тоо, тайлан		хамгаалах шаардлагатай соёлын биет бус өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн оршин тогтнох чадварыг бэхжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна.	“Угсаатан бий" төсөл хэрэгжүүлж МУУГЗ Г.Баяртай багшийн удирдлаган дор 15 хоногийн бий биелэгээний сургалт зохион байгуулан 63 сонирхогч, 17 сургагч багш бэлтгэж “Батламж” гардуулав. Төслийн хүрээнд бэлтгэгдсэн сургагч багш, СББӨ-ийг өвлөн уламжлагч З.Алтанцэцэг Шарын гол сумын ЕБС-ийн 25 сурагчидбий биелгээг зааж сургасан. Мөн сургалтад хамрагдсан 17 хүүхэд Хүүхдийн баярын нээлтэд бүжиглэсэн. 2. **Монгол шагайн харваа**г таниулан сурталчлах хүрээнд "Шагайн харваа" тэмцээнд Төвийн бүсийн 100 гаруй соёлын ажилтнууд, Үндэсний их баяр наадам, Цэргийн баяр, Дархан хотын 62 жилийн ойн өдрийг угтсан 3 удаагийн Шагайн харвааны тэмцээнд 360 гаруй харваачдыг тус тус хамруулсан. Мөн “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд тус аймгийн отгоор үйлчлүүлсэн иргэдэд Шагайн харвааг сурталчилсан. Отгоор нийт 16,708 хүн үйлчлүүлсэн. Залуучууд театраас Сар шинийн баяраар Шагайн харвааны түүх, ёс уламжлалын талаар нэвтрүүлэг бэлтгэн олон нийтэд сурталчиллаа. Тус аймагт Шагайн харвааны 2 клуб үйл ажиллагаагаа явуулж байна. 3. **Монгол уран бичлэгийг түгээн дэлгэрүүлэх хүрээнд** “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд тус аймгийн өвлөн уламжлагч Ж.Эрхэмсайхан Монгол уран бичлэг, уламжлалт ном бүтээх урлалын өвөөр оролцож нийт 16,708 иргэнд сурталчилсан. "Соёлын сэргэлт-2023" аяны хүрээнд "Уран бичлэг"-ийн уралдаанд 12, Хотын баярыг угтсан “Бийрээ нийлье” уралдаанд 63 оролцогч тус тус оролцлоо. Уран бичлэгийн бүтээлүүдээр нийт 5 үзэсгэлэнг гаргаж 6850 хүн үзлээ. 4. Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд тус “ аймгаас СББӨ-ийн 15 өвлөн уламжлагч 6 ай савын яаралтай хамгаалах өвүүдийг .сурталчлан оролцлоо	

						:Хүрсэн түвшин ЮНЕСКО-ийн Төлөөллийн болон яаралтай хамгаалах шаардлагатай соёлын биет бус өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн оршин тогтнох чадварыг бэхжүүлэх хүрээнд шавь сургалт зохион байгуулах, сурталчлах, алдаршуулахчиглэлээр нийт 4 .нэгдсэн арга хэмжээг зохион байгууллаа	
1.2.6	Арга хэмжээ-4.14 “Нүүдэлчин Монгол” олон улсын фестиваль зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын төсвөөс 22.0 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс сая 28.0 төгрөг	Наадмыг зохион байгуулсан тайлан, оролцогчдын тоо	“Нүүдэлчин Монгол-2022” наадам	Фестивалийн үйл ажиллагаанд өвлөн уламжлагчийг оролцуулж, хамтран ажилласан байна.	УБ хотын Налайх дүүргийн “Тайж хайрхан”-ы бэлд 2023.08.16-21-ний өдрүүдэд зохион байгуулагдсан “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд тус аймаг нийт 58 хүний бүрэлдэхүүнтэй амжилттай оролц.лоо -Залуучууд театрын мэргэжлийн 19уран бүтээлч СББӨ-ийг ,өвлөн уламжлагчдын хамтарсан Ардын язгуур урлагийнОлон “ ”үндэстний дуулал тоглолтыг бэлтгэж оролцлоо. Мөн дараах СББӨ-ийн ай сав, :төрлүүдээр оролцлоо. Үүнд **I.Эх хэл, аман уламжлал, илэрхийллүүд:** -Хурдан морины 37 цол дуудлага, ерөөл, магтаал, уртын дуу **II. Ардын язгуур урлаг** **-**Баяд, Хотон бий биелгээ, Морин хуур, экил хуур, хөгжмийн уламжлалт урлаг **III.Уламжлалт баяр наадам, зан үйл, ёс, тоглоом наадгай, уриа дуудлага** **-**Морьт харваа **IV.Уламжлалт арга ухаан** **-**Бариа засал, Дом, шившлэг, тахилга, бөө мөргөл, уламжлалт эмийн урлал, Угийн бичиг хөтлөх монгол уламжлалт мэдлэг, Нохойгоор ан ав хийх арга ухаан, зан үйл **V.Уламжлалт гар урлал** **-**Монгол зургийн урлал, Шуумлын урлал, Монголын уламжлалт модон эдлэл, Монгол эмээл хийх урлал, Монгол Дарханы уламжлалт арга, Баримлын урлал, Эсгий ширмэл урлал, Модон сийлбэрийн урлал, Хөөрөг урлал, Монгол уран бичлэг, Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал, Зоос ширээ сүлжих урлал	100 %

						VI.Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл -Цагаан идээ бэлтгэх уламжлалт арга, Монголын уламжлалт арьс ширэн эдлэлийн урлал, модон сийлбэр урлал, Монгол хувцас урлал, Эсгий ширмэл урлал-Эсгий оймс, цүнх, аяганы суурь, хүүхдийн бойтог, малгай **:Хүрсэн түвшин** “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд Дархан-Уул аймаг СББӨ-ийн 5 ай савын хүрээнд 15 өвлөн уламжлагч, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн 11 байгууллагын 100 гаруй нэр төрлийн бараа бүтээгдэхүүн, мэргэжлийн урлагийн байгууллагын 19 уран бүтээлч, бусад оролцогч нийт 39 58 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр оролцож **шилдэг 5 аймгийн нэгээр** шалгарсан .амжилт үзүүллээ -”Олон үндэстний дуулал“ тоглолтыг 16 удаа тоглож отгоор 16,708 хүн үйлчлүүлжээ. Үүнээс насанд хүрэгсэд 13167, хүүхэд 3493, хөгжлийн .бэрхшээлтэй иргэн 48 байна	
1.2.7	Арга хэмжээ-4.16 Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдэл зэрэг давагдашгүй хүчин зүйл болон бусад шалтгааны улмаас соёлын өвд учирсан хохирлыг бууруулах, авран хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх.	Улс, орон нутгийн төсөв	Дэмжлэг үзүүлсэн арга хэмжээний тоо	2022 онд дэмжлэг үзүүлсэн арга хэмжээний тоо	Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдэл зэрэг давагдашгүй хүчин зүйл болон бусад шалтгааны улмаас соёлын өвд учирсан хохирлыг бууруулах, авран хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэн ажилласан байна.	-Музейн сан хөмрөг, үзмэрийн аюулгүй байдалд хяналт тавьж 1,610,000 төгрөгийн өртгөөр үзүүллэгийн танхимуудын 12 камерыг шинэчлэн солих ажлыг “Дархан Сити электроникс” ХХК-иар гүйцэтгүүлсэн. -Соёлын яамнаас хэрэгжүүлсэн музейн камер болон дохиолол хамгааллын системийг улсын хэмжээнд шинэчлэх гэрээний дагуу аймгийн музейд 30.393,083 төгрөгийн эд хөрөнгийг хүлээлгэн өгч суурилуулсан. -Музейн 37 дэсийн 39 ширхэг уран зургийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор мэргэжлийн байгууллагаар зураг бүрт шинээр жааз хийлгэх төслийг Соёлын яаманд хүргүүлсэн. онд Музейгээс а 2023-вдар, хул аяга, морин хуур гэх 3 үзмэрийг сэргээн засварлуулахаар хүргүүлсэн. М-узейн соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх, аюулгүй ажиллагааг хангах зорилгоор 50 орчим	100 %

						биет өв багтах 80*60 хэмжээтэй 3 ширхэг модон хайрцагийг 720000 төгрөгөөр захиалан хийлгэсэн. -Музейн байгаль, түүх, угсаатан, найрамдлын 4 танхимд үзмэрийн ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж, үзмэр эд өлгийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулллаа. -Музейн соёлын биет өвийн, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор “Практикал” даатгалд тус бүр нь 8.0 сая төгрөг бүхий үнэлгээтэй 3 дэсийн үзмэрийг нийт 240.000 төгрөгөөр 1 жилийн хугацаатайгаар даатгуулав. -998 дэсийн үзмэрийг түүх, угсаатны зүй, шашин, урлаг уран сайхан, байгаль, археологи гэсэн 6 төрөл зүйлээр үзмэрийн тодорхойлолт мэдээлэл, гэрэл зургийн хамт төрөлжүүлж архивлав. -Музейн тухай хууль, Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуульд заасны дагуу 358 дэсийн 498 ширхэг гэрэл зургийг цахим хэлбэрт оруулж, хадгалсан. **Хүрсэн түвшин:** -Дархан-Уул аймагт 2023 оны 06 дугаар сард зохион байгуулагдсан Команд штабын сургууль болон Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийн бэлтгэл ажлын хүрээнд Аймгийн музейд гамшгийн үеийн нүүлгэн шилжүүлэлтийн ажлыг төлөвлөн ажилласан. -Музейн камер болон дохиолол хамгааллын системийг сайжруулж, соёлын биет өвийг даатгуулж хадгалалт, хамгаалалтыг цахим хэлбэрт шилжүүлэх зэрэг нийт 9 ажлыг зохион байгууллаа.	
1.2.8	Арга хэмжээ-4.17 Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх,	Улс, орон нутгийн төсөв	Авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо	Суурь үзүүлэлт байхгүй.	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх,	-СББӨ-ийн хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдалд хяналт, шалгалт хийж, илэрсэн зөрчлийг арилгах, алдагдсан болон дутагдсан Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийг эрэн сурвалжилж, олж тогтоох зорилгоор “Сүм хийд”	100 %

	тэмцэх арга хэмжээ авах.				тэмцэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн байна.	нэгдсэн арга хэмжээг Эрүүгийн цагдаагийн тасагтай хамтран 2023 оны 09 дүгээр сарын 28-ны өдрөөс 10 дугаар сарын 18-ны өдрүүдэд .зохион байгууллаа Т-үүхийн дурсгалт зүйлсийг устгаж гэмтээх, хууль бус аргаар олж авах, худалдаалах зэрэг гэмт хэргийн хохирогч болохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор байнгын харуул хамгаалалт, хяналтын камертай болох, аюулгүй байдлыг хангах чиглэл, зөвлөмж өгөв. Үүнээс: “Үржинсаногчойлон” хийдийн хяналтын камерын дүрс бичлэг хадгалах хугацааг 21 хоног болгох чиглэл өгч зөрчлийг арилгуулсан. -Сүм хийдийн харуул хамгаалалтад ажилладаг болон үйл ажиллагаа хариуцсан эрх бүхий этгээдүүдэд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, мэдлэг олгох сургалтыг зохион байгуулж байнгын харуул хамгаалалт, камерын хяналтын системийг ажиллуулах талаар зөвлөмж өгөв. -Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хийсэн зөвлөгөөнд аймгийн музей, сүм хийд болон харуул хамгаалалтын нийт 21 иргэнийг хамруулж соёлын өв, түүх дурсгалын үнэт зүйл, тэдгээрийг хэрхэн хамгаалах талаар болон хүлээх хуулийн хариуцлагын талаар анхан шатны мэдлэгийг олгосон. **:Хүрсэн түвшин**Шалгалты н явцадүйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөл сунгуулаагүй 1, хяналтын камерын хадгалалтын хугацаа шаардлага хангаагүй 1 буюу нийт 2 зөрчил дутагдал илэрсэн .Хяналт шалгалтын явцад илэрсэн зөрчил дутагдлуудыг арилгах зөвлөмж өгч, хэрэгжилтэд хяналт тавин ажилласан. Холбогдох албаны хүмүүст мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, эрх зүйн мэдлэгийг нь .дээшлүүлсэн	

1.2.9	Арга хэмжээ-4.18 Соёлын биет өвийг улсын хамгаалалтын болон хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсөв	Нэр дэвшүүлсэн соёлын биет өвийн тоо	МУЗГ-ын 1995 оны 241 дүгээр тогтоолоор баталсан “Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийн жагсаалт”, 2020 оны 13 дугаар тогтоолоор баталсан “Улсын хамгаалалтад байх түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын жагсаалт”-д орсон дурсгалын тоо	1-ээс доошгүй дурсгалыг судалж, нэр дэвшүүлсэн байна.	МУ-ын Хөдөлмөрийн баатар, Ардын зураач, Төрийн шагналт, МУЭ-ийн шагналт, Урлаг судлалын ухааны доктор Н.Чүлтэмийн 1968 онд бүтээсэн “Д.Сүхбаатар, В.И.Ленин нарын уулзалт” тосон уран зургийг түүх, соёлын хөдлөх үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлж, холбогдох материалыг бүрдүүлэн 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 97 тоот албан бичгээр Соёлын өвийн үндэсний төвд хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** 1 тосон зургийг түүх, соёлын хөдлөх үнэт дурсгалт зүйлийн зэрэглэлд нэр дэвшүүлсэн.	100 %
1.2.10	Арга хэмжээ-4.19 Соёлын өвийг хамгаалахад идэвх, санаачлагатай ажилласан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуулах, алдаршуулах арга хэмжээг зохион байгуулах.	Улс, орон нутгийн төсөв	Урамшуулж алдаршуулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо	-	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг тодруулж, урамшуулах алдаршуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	1. СББӨ-ийг өвлөн уламжлагч нийт 13 хүнийг “АРДЫН АВЬЯАСТАН” цол тэмдгээр шагнуулсан. 2. Аймгийн Соёл, урлагийн газраас “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд оролцоход СББӨ-ийн өвлөн уламжлагчдаа дэмжиж идэвхтэй хамтран ажилласан 4 сумын Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагуудад нийт 2.696.000 төгрөгийн 40 ширхэг тоглоом бэлэглэж “Талархал” хадгалуулсан. 3. "Өв соёл - Цагаан сар" уулзалт, хэлэлцүүлэг болон Ахмадын өвлөн уламжлагчдын наадмыг 2 жил дараалан хамтран зохион байгуулсан аймгийн Ахмадын хөгжлийн төвийн хамт олонд “Талархал” хадгалуулсан. 4. Хүүхдийн баярын нээлтэд оролцсон 17 бий биелээч хүүхдэд Батламж, гарын бэлэг гардууллаа.	100 %

1.2.11	Арга хэмжээ-6.1 Музей, номын сангийн цогцолбор	Улсын төсөв	Гүйцэтгэлээр санхүүжүүлэх дүн	Барилга угсралтын ажил 33%-тай хийгдсэн.	Барилга угсралтын ажлын явцыг 80%-д хүргэнэ.	Музей, номын сангийн цогцолбор барилгын ажлын талаар Соёлын яамнаас барилгын захиалагч, гүйцэтгэгч талуудыг байлцуулан 4 удаа цахимаар хуралдаж, удирдах дээд байгууллагаас томилогдсон ажлын хэсэг барилгын явцтай газар дээр нь 8 удаа ирж танилцан үүрэг чиглэл өгч ажилласан. Соёлын сэргэлт аяны үеэр Соёлын сайд тус цогцолборын барилга угсралтын ажлын явцтай танилцсан. - Музей, Номын сангийн цогцолбор барилгын ажлын нийт төсөвт өртөгт шаардлагатай **15,6** тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээс тус онд **5,920.0** сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдсэн ба уг төслийн гүйцэтгэгчээр Воком констракшн ХХК ажиллаж, барилгын гүйцэтгэлийн ажлын явц **90** хувьтай явагдаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Барилга угсралтын ажлын явцыг 90%-д хүрсэн.	100 %
Зорилт-1.3. Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчдын өвийг сурталчлах, төсөл хөтөлбөрийг дэмжиж ажиллана.							
1.3.1	Арга хэмжээ-4.8 Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийг дэмжих, шавь сургалт зохион байгуулах, сурталчлан алдаршуулах арга хэмжээг зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсөв	Шинээр бүртгэсэн өвлөн уламжлагчийн тоо, сурталчлан алдаршуулсан арга хэмжээний тоо	Бүртгэгдсэн өвлөн уламжлагийн тоо	Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийн бүртгэлийг нэмэгдүүлж, тэднийг сурталчлан алдаршуулах 6-аас багагүй арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	1. “Нүүдэлчин” дэлхийн фестивальд СББӨ-ийн 15 өвлөн уламжлагч 6 төрлөөр оролцсон. Тус газраас тэдгээр өвлөн уламжлагчдын танилцуулгыг цахимаар сурталчилсан. .2"Өв соёл - Цагаан сар" уулзалт, хэлэлцүүлэгт СББӨ-ийн 6 өвлөн уламжлагчийг оролцуулж, алдаршуулах ажлыг зохион байгууллаа. Нийт хүн хамрагдлаа 32. " .3Угсаатан бий" төсөл хэрэгжүүлж МУУГЗ Г.Баяртай багшийн удирдлаган дор 15 хоногийн бий биелэгээний сургалтыг зохион байгуулан 63 сонирхогч, 17 сургагч багш бэлтгэж “Батламж” гардуулав. Бий биелгээний сургалтын талаар 4 нэвтрүүлэг, 8 мэдээг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд сурталчилсан. Улмаар сургагч багшаар төгссөн Ахмад уран бүтээлч нийт 25 сурагчид бий биелгээний сургалт явуулсан. 4. 2023 оны 12 дугаар сарын 11-14-ний өдрүүдэд СББӨ-ийн 7 ай савын хүрээнд “Ахмадын өвлөн	100 %

						уламжлагчдын наадам"-ыг зохион байгуулж нийт 129 ахмад настан оролцож шилдгүүдээ шалгаруулж 2023 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдөр Гала тоглолтоо сонирхуууллаа. 5. СББӨ-ийг өвлөн уламжлагчдыг нэмэгдүүлэх, шавь сургалтыг уламжлал болгох зорилгоор "Өв соёлоо өвлөн уламжилъя" зүү ороох хатгамлын сургалтад ЕБ-ын 1 дүгээр сургуулийн 20 сурагчийг хамруулан сургалаа. 6. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийн нээлтэд 3, "Уран үйл 2023" төвийн бүсийн уралдааны нээлтэд 1, "Олон улсын музейн өдрийн нээлтэд 3 нийт СББӨ-ийн 7 өвлөн уламжлагч мэндчилгээ дэвшүүллээ. .6 МҮОНРТ-ийн "Өв түгээ" зорилтот төслийн нээлтэд гурван өвлөн уламжлагч.оролцлоо .7Сар шинийн баяраар СББӨ-ийн 6 өвлөн уламжлагчийг RGB телевизийн нэвтрүүлэгт оролцуулж олон нийтэд сурталчилсан. .8Хуйлмал ном хийх арга ухаан, Монгол бичгийн өвийг өвлөн уламжлагч, "Нүүдэлчин-2022" соёлын наадмын шилдэг өвлөн уламжлагч Ж.Эрхэмсайханы тухай нэвтрүүлгийг Монцамэ агентлагтай хамтран бэлтгэж иргэд олон нийтэд сурталчлан таниулсан. .9 Шарын гол сумын Соёлын төв нь СББӨ-ийг өвлөн уламжлагчЦэрэнжавтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж морин хуурын дугуйлан хичээллүүлсэн. Тус сумын ЕБС-ийн бага ангийн 300 сурагчдын дунд "Зан заншлаас суралцья" уралдаан, уран уншлагын дугуйлангаар дамжуулан 7 насанд хүрэгч, 31 хүүхдэд ерөөл, магтаал аялгуулан уншихыг, 2 хүүхдэд хурдан морины цол дуудах эрдмийг зааж сургасан. 10. Орхон сумын Соёлын төв нь СББӨ-ийн 3 үеийн өвлөн уламжлагчдын "ЗАЛГАМЖ" тоглолтыг сумын 300 иргэнд толилуулсан. Тус тоглолтод СББӨ-ийн 20 өвлөн уламжлагч, ахмадууд оролцсон.	

						11. Хонгор сумын Соёлын төв нь “Соёлын сэргэлт 2023” аяны хүрээнд СББӨ-ийн 7 өвлөн уламжлагчийн бүтээлээр Залуучууд театрт үзэсгэлэн гаргаж алдаршуулсан. 12. Сумдын соёлын төвүүд “Соёлын бүтээлч сар” аяны хүрээнд СББӨийн 10 өвлөн - уламжлагчийн танилцуулг ыгцахимд байршуулж нийт 3509 хүн үзэж, 378 хүнд таалагдаж, 103 сэтгэгдэл үлдээж, 47 хүн хуваалцсан байна. 13. Зулзага хүүхдийн зусланд амрагч 450 хүүхдийг Соёлын өвийн 3 удаагийн сургалтад хамруулсан. 14. Хонгор суманд “Малчдын баяр” хийж 150 гаруй малчид Шилмэл малын үзэсгэлэн, Сээр цохих, сураар бүтээгдэхүүн хийх, дээс томох, цагаан идээ боловсруулах, олс татах, Хос морьтон шалгаруулах тэмцээнүүдэд оролцсон. **:Хүрсэн түвшин**СББӨ-ийг өвлөн уламжлагчдыг дэмжих,,тоглолт шавь сургалт зохион байгуулах, сурталчлах, алдаршуулах чиглэлээр 20 гаруй арга хэмжээг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1100 гаруй .хүнийг хамруулсан	
1.3.2	Арга хэмжээ-4.10. Төр, хувийн хэвшил, орон нутгийн байгууллага болон иргэний нийгмийн байгууллагын түншлэл, хамтын ажиллагааг бэхжүүлж, соёлын өвийг хамгаалах чиглэлийн хамтарсан төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх.	Улсын төсвөөс 240.0 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 70.0 сая төгрөг	Хамтран хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрийн тоо	2022 онд хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрийн тоо	4-өөс багагүй соёлын өвийг хамгаалах чиглэлийн хамтарсан төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлсэн байна.	1. УИХ-ын гишүүн Б.Баттөмөрийн ажлын албатай хамтран"Угсаатан бий" төсөл хэрэгжүүлж бий биелгээний 15 хоногийн сургалтыг зохион байгуулсан. Сургалтаас63 сонирхогч, 17 сургагч багш бэлтгэж “Батламж” гардуулсан. 2. УИХ-ын гишүүн, Сангийн сайд Б.Жавхлангийн ажлын албатай хамтран “Эрүүл, идэвхтэй, оролцоотой амьдрал” хөтөлбөр хэрэгжүүлж энэ хүрээнд Ахмадын өвлөн уламжлагчдын наадмыг аймгийн Ахмадын хөгжлийн төвтэй хамтран 2 дахь жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Нийт 128 ахмад настан өрсөлдсөн. 3. Хонгор сумын ЗДТГ-аас Соёлын төвөөс хэрэгжүүлэх “Тохилог номын сан” төсөлд 10.0 сая төгрөг, “Олон ястны бүжгийн хувцас” төсөлд	100 %

						20.0 сая төгрөг, “Музейн тохижилт” төсөлд 10.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. .4Музейн соёлын биет өвийн, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах зорилгоор “Практикал” даатгалд тус бүр нь 8.0 сая төгрөгийн үнэлгээтэй 3дэсийн үзмэрийг 240.000 төгрөгөөр 1 жилийн хугацаатай даатгуулав. .5Соёлын өвийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах чиглэлийн дагуу 2022 онд хүргүүлсэн сэргээн засварлагдсан 2 дэсийн үзмэрийг хүлээж авсан. 6. "Сяньбигийн үеийн хаад язгууртны бунхант булшны малтлага судалгааны ажил” гүйцэтгэх төслийг ОНХСангийн 70.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж тус ажлыг МУИС-ийн Улаанбаатар Сургуулийн Түүх, археологийн тэнхимийн доктор Т.Идэрхангай болон тус тэнхимийн 2 дугаар баг 2023 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрөөс 07 дугаар сарын 31-ний хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Соёлын өвийг хамгаалах чиглэлээр 6 төсөл, хөтөлбөрийг төр, хувийн хэвшил, орон нутгийн байгууллага болон УИХ-ын гишүүдийн ажлын албатай хамтран хэрэгжүүлсэн.	
1.3.3	Арга хэмжээ-4.11 Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийн үндэсний жагсаалтад бүртгэгдсэн өвлөн уламжлагчийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулахад дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан хүний тоо	Аймгийн хэмжээнд соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийн үндэсний жагсаалтад бүртгэлтэй өвлөн уламжлагчийн тоо	Монгол Улсын соёлын биет бус өвийн үндэсний жагсаалтад орсон өвлөн уламжлагчийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулахад дэмжлэг үзүүлсэн байна.	Монгол Улсын соёлын биет бус өвийн үндэсний жагсаалтад орсон өвлөн уламжлагчийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах ажлын хүрээнд ЭМГ-тай хамтран Дархан сум 30, Хонгор сум 12, Шарын гол сум 14, Орхон сум 19 өвлөн уламжлагчийг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрууллаа. **Хүрсэн түвшин:** Нийт75 өвлөн уламжлагчийг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулсан.	100 %

1.3.4	Арга хэмжээ-4.15 Уламжлалт аргаар хөтөлсөн угийн бичиг болон баримтат өвийг сурвалжлан олж бүртгэх, сурталчлах ажлыг зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсөв	15-аас доошгүй уламжлалт аргаар хөтөлсөн угийн бичиг сурвалжлан олж бүртгэсэн байна.	Соёлын хөдлөх өвийн улсын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сан	Орон нутагт бүртгэн баримтжуулах ажлыг зохион байгуулсан байна.	-Дархан-Уул аймгийн харьяат 4 иргэний гар дээр хадгалагдаж буй 29, Гэцогдаржайлин хийдийн 9, Музейн сан хөмрөгт хадгалагдаж буй 12 буюу нийт 50 дэсийн **ширхэг 51**соёлын баримтат өвийг бүртгэн баримтжуулсан**.** -“Угийн бичгээ хэрхэн хөтлөх вэ” сэдвээр 37 удаагийн сургалт зохион байгуулж 450 хүн, 4000 хүнд арга зүй мэдээлэл, зөвлөгөө өгч, 20 удаагийн үзэсгэлэн зохион байгуулж 678 хүн хамрагдсан. Цахим хичээлийг 8399 хүнд хүргэсэн байна. **:Хүрсэн түвшин** Угийн бичгээр 37 удаагийн сургалт, 20 -.удаагийн үзэсгэлэн гаргалаа Уламжлалт аргаар угийн бичиг хөтөлсөн 1 -иргэнийг соёлын биет бус өвийн өвлөн .уламжлагчаар бүртгэж баримтжуулсан -Нийт 50 дэсийн **ширхэг 51**соёлын баримтат өвийг бүртгэн баримтжуулсан**.**	100 %
Зорилт-1.4. Музейн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.							
1.4.1	Арга хэмжээ-4.3 Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулах.	Орон нутгийн төсөв	Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн төлөвлөгөө батлагдсан эсэх	Төслийг боловсруулах суурь судалгааны тайлан	Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн төлөвлөгөөг батлуулж, хэрэгжүүлсэн байна.	1.Аймгийн шинэ Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн үндсэн чиглэл боловсруулах ажлын төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын орлогч Б.Жавхлангаар батлуулав. 2.Соёлын сайдын 2023 оны А/401 дугаар тушаалаар Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн төлөвлөгөө боловсруулахад шаардагдах 16,0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг шийдвэрлэж, тус газарт эрх шилжүүлсэн. 3. Ажил гүйцэтгэх гэрээг 2023.11.16-ны өдөр байгуулж, музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн үндсэн чиглэлийг боловсруулах ажлыг эхлүүлсэн. **:Хүрсэн түвшин**Аймгийн шинэ Музейн үзэл баримтлал, үзүүллэг дэглэлтийн үндсэн чиглэл боловсруулах ажлын төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын орлогчоор батлуулж, талууд ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулсан. Төлөвлөгөөний дагуу тус аймгийн иргэдийн болон өрхийн тоон	100 %

						мэдээлэл, Музейн үзмэрийн тоон мэдээлэл, төрөл зүйлийн мэдээллийг хүргүүлээд байна.	
1.4.2	Арга хэмжээ-4.5 Аймгийн музейн сан хөмрөгийг баяжуулах.	Орон нутгийн төсөв	Нэмэгдүүлсэн үзмэрийн тоо	Музейн 2022 оны жилийн эцсийн байдлаарх үзмэрийн тоо	Музейн үзмэрийн тоог 1 хувиар нэмэгдүүлж, сан хөмрөгийг баяжуулсан байна.	1. Музей нь аймгийнЗДТГ-ын даргын 2023 оны 02-А/47 дугаар тушаалаар 15.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 33 дэсийн үзмэрийг шинээр авч, сан хөмрөгөө баяжуулав. 2. Хонгор сумын ЗДТГ-аас Хонгор сумын Соёлын төвийн“Музейн тохижилт” төсөлд 10.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж, 80 үзмэрээр баяжилт хийж, бүртгэл ангилалт хийгдсэн. .3Хонгор сумын Соёлын төвийн Музей5 иргэн, 1 байгууллагаас 31 үзмэрийг хандиваар хүлээн ав снаас22 үзмэрийг үндсэн үзмэрт бүртгэн баримтжуулллаа. Орхон сумын Соёлын төвийн Музей ААНБ-аас .4 үзмэр, хувь хүнээс 5 үзмэр хандиваар хүлээн 2 ,авчүндсэн үзмэрт бүртгэн баримтжууллаа. **:Хүрсэн түвшин**Музейн сан хөмрөгийг 33 дэсийн 40 үзмэрээр нэмэгдүүлж, Хонгор сумын Соёлын төвийн музейд 80 үзмэрийн баяжилт хийснээр үзмэрийн тоог **3.3%**иар-нэмэгдүүл .лээ	100 %
1.4.3	Арга хэмжээ-4.6 Музейн үйлчилгээний нэр төрлийг олшруулах замаар үйлчлүүлсэн иргэдийн тоог нэмэгдүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо	2022 онд үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо	Аймгийн нийт иргэдийн 20 хувиас багагүй иргэдэд музейн үйлчилгээ үзүүлсэн байна.	Музейн үйлчилгээ, соёл олон нийт, боловсролын үйлчилгээг нийт28102 иргэнд хүргэж ажилласан. Үүнээс Музейгээр үйлчлүүлэгчид-110н ,85асанд хүрэгчид-1856, хүүхэд-г ,8990адаадын үзэгч-164, ХБИ-48, .Нүүдлийн үйлчилгээ 8030 хүнд хүрчээ Музейгээс “Мандала”, “Мартан”, “Нагтан”, “Оюуны цэнгэл”, “Оюуны зангилаа”, “Уран зураг уншихуй”, “Аав ээж би”, “Бүтээлч гар”, “Бяцхан гар”, “Шинэ дурсамж”, “Мэдлэгийн хүрд” зэрэг 13 төрлийн боловсролын хөтөлбөрийг зохион байгуулж байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн байдлаар 10.124.940 төгрөгийг Төрийн сангийн дансанд бүрэн төвлөрүүлэн ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Музей нь 13 нэр төрлийн боловсролын хөтөлбөрийг 204 удаа, түр	100 %

						үзэсгэлэнг 16 удаа дэглэж, нийт 28102 хүнд үйлчилгээ үзүүлсэн нь аймгийн нийт хүн амын 26% .д хүрчээ-	
1.4.4	Арга хэмжээ-4.7 Улирал бүр тодорхой сэдвийн хүрээнд гэр бүлд чиглэсэн музейн боловсролын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Зохион байгуулсан боловсролын хөтөлбөрийн тоо	2022 онд хэрэгжүүлсэн боловсролын хөтөлбөрийн тоо	4-өөс доошгүй гэр бүлийн боловсролын хөтөлбөр хэрэгжүүлсэн байна.	-УБТЗ-ын хувь нийлүүлсэн нийгэмлэгийн Аялал Жуулчлалын Төв болон аймгийн Музейн хамтран ажиллах гэрээний дагуу 2023 онд Мандала, Хорол, Үйчүүр, Хөлөгт тоглоом, Надаг урлая гэсэн 5 төрлийн гэр бүлийн боловсролын хөтөлбөрийг давхардсан тоогоор нийт 35 удаагийн оролтоор 1033 аялагч гэр бүлийн гишүүд, хүүхэд ,залуучуудыг хамруулан ажилла.лаа **:Хүрсэн түвшин** төрлийн гэр бүлийн боловсролын хөтөлбөр 5 .хэрэгжүүлсэн	100 %
1.4.5	Арга хэмжээ-4.9. Музейн тасалбарыг төрөлжүүлж, бэлэн бус төлбөр тооцооны хэрэгслээр худалдан борлуулах боломжийг бүрдүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Бэлэн бус төлбөрийн хэрэгслээр худалдан борлуулсан тасалбарын тоо	Тасалбар ба төлбөрийн хэрэгсэл	Музейн тасалбарыг төрөлжүүлж, бэлэн бус төлбөр тооцооны хэрэгслээр худалдан борлуулах боломжийг бүрдүүлнэ.	Музей нь насанд хүрэгчдэд 3000 төгрөгийн, гэр бүлээрээ хамрагсдад 5000 төгрөгийн, боловсролын хөтөлбөрт хамрагсдад 1000 төгрөгийн 3 төрлийн тасалбараар үйлчилж байна. -“Гэрэгэ смарт пос” ХХК-тай хамтран посын үйлчилгээг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн. **:Хүрсэн түвшин** Иргэд, олон нийтэд соёлын үйлчилгээг илүү хурдан шуурхай, чирэгдэлгүй хүргэх зорилгоор бэлэн бус төлбөр тооцооны хэрэгсэл ПОС машинаар тасалбар худалдан борлуулах боломжийг бүрдүүлсэн.	100 %
Хоёр. Байгууллагын чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлэх зорилт							
Зорилт-2.1. Утга зохиол, ном хэвлэлийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.							
2.1.1	Арга хэмжээ-2.1 Нийгмийн харилцааны соёлыг дээшлүүлэх зорилгоор соёлын боловсрол олгох олон талт ажлыг хүүхэд, гэр бүл рүү чиглүүлэх, иргэдийн хамтдаа амьдрах соёл, ахуйн соёлыг төлөвшүүлэх нөлөөллийн аяныг	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Дэмжлэг үзүүлж, зохион байгуулсан арга хэмжээ	-	Тухайн аймгийн иргэдийн соёлын боловсролын суурь түвшнийг тодорхойлж, иргэдийн соёлын боловсрол дээшилсэн байна.	1. Соёлын яамнаас хэрэгжүүлсэн “Хамтаар амьдрах соёл”, “Нийгмийн соёл, төлөвшлийг төлөө”, “Хэвшил болгоё” зэрэг нөлөөллийн цахим аянууд, “Соёлын сэргэлт”, “Соёлын бүтээлч сар”, Хос бичигтэн болцгооё” зэрэг соёлын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх аянуудыг орон нутагтаа өргөн хүрээнд зохион байгуулж ажилласан. 2. Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын бодлогыг хэрэгжүүлэх “Нэгдүгээрт хүүхэд” аяны хүрээнд “Хөшиг нээгдэх бүрт-хүргэх нэг үг”, “Хүүхэд	100 %

	зохион байгуулж, тухайн орон нутгийн бүх шатны байгууллага, хувийн хэвшил, ТББ, иргэдийг уриалах.					хөгжлийн нэг хувийг бий болгох” ажлыг соёлын байгууллагууд зохион байгуулсан. Нийт 89 арга хэмжээнд 35,218 /давхардсан тоогоор/ хүнийг хамруулж, цахим орчинд 28 арга хэмжээг 45,699 хүнд хүргэж, хүүхдийн хөгжил, хамгаалалд олсон орлогоноосоо 9,127,100 төгрөгийг зарцуулжээ. Мөн сумдын Соёлын төвийн дугуйланд 182 хүүхэд, Залуучууд театрын 11 төрлийн дугуйланд 150 хүүхэд хамрагдсан. “.3Бүх нийтийн соёлын боловсрол” арга хэмжээний хүрээнд соёлын боловсролын ахисан түвшний үндэсний сургагч багшаар 1 ,хүнСББӨ-ийг хамгаалах чадавхийг бэхжүүлэх үндэснийсургагч багш бэлтгэх сургалтад тус газрын 2 албан хаагч тус тус хамрагдсан. " .4Оюунлаг Дархан” өдөрлөгийг 41 удаа зохион байгуулж, 6609 хүнийг хамруулж, 5987 номоор үйлчилсэн. .5Номын сантай танилцах аялалыг 14 удаа зохион байгуулж, 444 сурагчийг оролцуулж, 258 ном уншуулсан. Хүүхэд гэр бүлд чиглэсэн .6лекцийг 28 удаа зохион байгуулан 1519 багш, сурагчид, уншигчдыг хамруулж, цахимд байршуулж 1244 хүний хандалт авсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Аймгийн хэмжээнд иргэдийн соёлын боловсролын суурь түвшнийг тодорхойлж, нийгмийн харилцааны соёлыг дээшлүүлэх хүрээнд байгаль орчны чиглэлээр 4, хүний эрх, нийгэм соёлын чиглэлээр 6, хүүхэд хамгаалал, гэр бүл рүү чиглэсэн 94 арга хэмжээ, соёлын боловсролын19 хөтөлбөрийг 256удаа ,зохион байгуулжнийтдээ 44083 иргэнийг хамруулжээ. Цахим сурталчилгаа, шторк, постер 46943 хүний хандалт авчээ.	
2.1.2	Арга хэмжээ-2.2. Соёл, урлагийн байгууллагууд соёлын боловсролын хөтөлбөр	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Соёлын боловсролын хөтөлбөртэй байгууллагын тоо	-	Соёлын байгууллага бүр соёлын боловсролын хөтөлбөр	**Музей:** “Мандала”, “Мартан”, “Нагтан”, “Оюуны цэнгэл”, “Оюуны зангилаа”, “Уран зураг уншихуй”, “Аав ээж би”, “Бүтээлч гар”, “Бяцхан гар”, “Шинэ дурсамж”, “Мэдлэгийн хүрд”, “Их	100 %

	боловсруулж хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх.				боловсруулан хэрэгжүүлсэн байна.	хаад", "Үйчүүр, хорол"зэрэг 13 нэр төрлийн ,боловсролын хөтөлбөрийг 204 удаа 8987 хүнд **Төв номын сан:** "Монгол бахархал", "Ном бид хоёр" ,гэсэн 2 хөтөлбөрийг 26 удаа 707 хүнд **Хүүхдийн номын орд:он** "Угийн бичиг хөтлөх арга зүйд сургах сургалт", "Даам тоглож сурцгаая", "Монголын уламжлалт тоглоом наадгай", "Кинонд ээлтэй Дархан" гэсэн 4 .хөтөлбөрийг 20 удаа 1006 хүнд тус тус хүргэсэн **Хүрсэн түвшин:** Соёлын3байгууллага иргэд, гэр бүл, хүүхэд, залуучуудад чиглэсэн боловсролын нийт19 төрлийн хөтөлбөрийг 250 удаа зохион байгуулж, 10818 хүн хамруулжээ.	
2.1.3	Арга хэмжээ-2.3 Нүүдлийн ахуй, үндэсний өв, соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Нүүдлийн ахуй соёлыг таниулах чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	Нүүдлийн ахуй, үндэсний өв, соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах үйл ажиллагаа, хамрагдагч дын тоо нэмэгдсэн байна.	1. Соёлын биет болон биет бус өвийн талаар 13 мэдээлэл бэлтгэж, Хүүхдийн номын ордны цахим хуудсанд байршуулж 2987 иргэний хандалт авсан. 2. Музей "Хорол-Үйчүүр" уламжлалт тоглоомын талаарх контент бэлтгэн цахимд байршуулж, 586 үзэгч үзсэн. 3. "Үйлчин бүсгүй" зүү ороох оёдлын анхан шатны сургалтад ЕБ-ын 18 дугаар сургуулийн 11 дүгээр ангийн а, б бүлгийн 30 сурагчийг хамруулав. 4. "Оюуны цэнгэл" уламжлалт тоглоом наадгайн боловсролын хөтөлбөрийн хүрээнд "Хорол", "Үйчүүр" "Чүүчамай", "Дөрвөн бух", "Тэмээн таваг", "Тооно", "Морьтон", "Зургаадай", "Буудал", "Тугал хариулах", "Үүд" зэрэг 11 төрлийн тоглоомыг нийт 63 удаагийн танхим болон нүүдлийн сургалтаар зохион байгуулж 3941 сурагч, оюутан залуус, иргэдийг хамруулсан. 5. "Дархан тайж Хасарын нэрэмжит төвийн бүсийн аварга шалгаруулах үзэсгэлэн тэмцээн"-ийг Дархан хотноо анх удаа зохион байгуулж, 8 ангилалд 71 Монгол банхар өрсөлдлөө. Үзэгчдийн тоо 150	100 %

						" .6Үндэсний өвийг уламжилъя" сэдвээр 10 удаа номын үзэсгэлэн гаргаж, 413 хүнд 681 боть номыг сурталчилсан. .7"НҮҮДЭЛЧИН МОНГОЛ" дэлхийн соёлын фестивальд нүүдлийн ахуй, үндэсний өв, соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулж шилдэг 5 аймгийн нэгээр шалгарч, аймгийн отгоор нийт .хүн үйлчлүүлжээ 16,660 **Хүрсэн түвшин:** Нүүдлийн ахуй, үндэсний өв, соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах үйл ажиллагааг 27 удаа зохион байгуулж, 21194 хүн .хамрагдлаа	
2.1.4	Арга хэмжээ-2.4 Эрдэм судлалын ажлыг удирдан зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсөв	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо, хамрагдсан хүний тоо	Зохиолч, яруу найрагчийн уулзалт, яруу найргийн уралдаан зохион байгуулсан.	Утга зохиолоор дамжуулан иргэдийг соён гэгээрүүлэх, яруу найрагч, зохиолч, зохиол бүтээлийг сурталчлах, таниулах арга хэмжээг улирал тутам зохион байгуулна.	**Эрдэм судлалын ажлын чиглэлээр:** -Үндэсний бичиг үсгийг "САВ, ШИМ" ертөнцийн юмс, үзэгдэлтэй холбон таних арга ба үр дүн сэдвээр -"Мянган жилийн буурал түүхтэй Монгол бичиг соёлоо судалцгаая" сэдвээр илтгэлүүд тавьсан. -"Монгол бичгийн хэрэглээ" сэдвээр .хэлэлцүүлэг өрнүүлсэн -Төв номын сангаас 100 гаруй боть номоор "Монголчуудын эртний бичгийн сурвалж судалгаа" сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэн.гаргав -"Монгол хаад, хатад" ботиор "Үеэс үед өвлөгдөх их дээдсийн судар" сэдэвт,хурал хэлэлцүүлгийг багш, оюутнуудын дунд -"Ном хэвлэлийн стандарт" сэдэвт,хурал хэлэлцүүлэг -"Хүүхдийн уншлагыг удирдахуй" ,зөвлөгөөн хэлэлцүүлэг тхүүхдийн уншлагыг дэмжихүй сэдвээр илтгэл тавигдсан. **:Хүрсэн түвшин**Соёлын байгууллагууд зохиолч, уншигчийн уулзалтыг нийт 16 удаа зохион байгуулж 2585 хүнийг хамруулсан. -Яруу найргийн наадам, шинэ шилдэг номын сурталчилгаа, үзэсгэлэн худалдаа гээд нийт 8 арга хэмжээг 80 удаа зохион байгуулж, 11674 иргэнийг хамруулсан. Э-рдэм судлалын хурал, хэлэлцүүлгийг 8 удаа .зохион байгуулав	100 %

2.1.5	Арга хэмжээ-2.5 Орон нутагт "Номын баяр-2023" арга хэмжээг зохион байгуулах болон номын санд сан хөмрөгийн баяжилт хийхэд дэмжлэг үзүүлэх.	Орон нутгийн төсвөөс 39.5 сая төгрөг	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо, хамрагдсан хүний тоо, Аймгийн номын санд 5.0 сая, сумын номын санд 1.0 сая төгрөгөөс доошгүй өртөг бүхий баяжилт хийгдсэн байх.	Номын баяр-2021	Номын санг түшиглэн "Номын баяр" арга хэмжээний хүрээнд уншлагыг дэмжих соёлын олон талт ажлыг зохион байгуулж, номын сангийн сан хөмрөг нэмэгдэж, номын сангаар үйлчлүүлсэн уншигчийн тоог нэмэгдүүлсэн байна.	1."Үндэсний бичиг соёл, номын өдрүүд"-ийг аймгийн хэмжээнд "Илүү их уншъя", "Номын баяр-Номтой Монгол" уриан дор нийт 106 арга хэмжээг 154 удаа зохион байгуулан **18,828** иргэнийг хамруулж, цахимаар 9 арга хэмжээг 8,198 хүнд хүргэсэн. 2."Дэлхийн Хүүхдийн номын өдөр"-өөр 93 арга хэмжээг зохион байгуулж **14,607** хүнд үйлчилж, цахимаар 2,546 хүнд хүргэсэн **<u>:Номын сангийн сан хөмрөгийн баяжилт</u>** **1.** Төв номын сан худалдаагаар 17,404,660 төгрөгийн **450 нэр төрлийн** 734 боть, хандиваар 7,099,820 төгрөгийн 421 нэр төрлийн 436 боть номоор, **2.** Хүүхдийн номын ордон 16 удаагийн худалдан авалтаар 19,115,422 төгрөгийн **344 нэрийн 932** боть ном худалдан авч сан хөмрөгөө баяжуулсан. **3.** Шарын гол сум орон нутгийн төсвийн 3.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр **276** боть ном, хандиваар өгсөн 128 боть номоор **4.** Орхон сумын соёлын төв хандиваар өгсөн 96 боть номоор **5.** Хонгор сумынсоёлын төв хандиваар өгсөн 13 боть номоор тус тус сан хөмрөгөө .баяжуулсан **:Хүрсэн түвшин**Хавар, намрын ,номын баяр Дэлхийн хүүхдийн номын өдрийн үйл ажиллагааны хүрээнд 199 арга хэмжээг зохион байгуулж 33435 хүнийг хамруулж, цахимаар 10744 хүнд үйлчилгээгхүргэсэн. **-**Аймгийн хэмжээнд нийтийн номын сангуудад худалдаагаар 1070 нэр төрлийн 1942 боть ном, хандиваар 673 боть буюу нийтдээ 2615 боть номоор баяжилт хийгджээ. Улсын стандарт төлөвлөгөөнд 3800 байнгын уншигчтай байна гэж тусгасанбайдгаас төв номын сан нь 2022 онд 5102 уншигч, 2023 онд 5235 уншигчдад үйлчилж байнгын уншигчдын тоогоо нэмэгдүүлсэн байна. Номын сангаар	100 %

						үйлчлүүлсэн уншигчийн тоог өмнөх оноос 2,6 хувиар нэмэгдүүлсэн байна.	
2.1.6	Арга хэмжээ-2.6 Соёлын төв, ордныг түшиглэсэн соёлын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тодорхойлж, брэнд болгон хөгжүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Брэнд бүтээгдэхүүнтэй сумын тоо	Тодорхойлох шаардлагатай.	Брэнд бүтээгдэхүүн-тэй сумдын тоо нэмэгдэж, соёлын төвийг түшиглэсэн аялал жуулчлал хөгжиж эхэлсэн байна.	С.1умдад соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн 8 удаагийн үзэсгэлэн, худалдааг зохион байгуулж иргэд олон нийтэд сурталчлан таниуллаа. .2Шарын гол сумын Соёлын төв нь МУСТА н.Дамчаабадгар багшаар "НАДА" буга нэртэй бүжиг дэглүүлэхээр гэрээ хийж, 18.0 сая төгрөгийн төсөл боловсруулсан. "Нада" нь Дархан хотын түүхт 60 жилийн ойгоор гаргасан хотын бэлгэдэл бугын нэр бөгөөд “Найрамдлын Дархан” нэрийн товчлол юм. .3Зураач, МУСТА Н.Хишигбаатар нь ур хийц, өнгө донжоор ялгарахуйц монгол зургаар чимсэн MOZU брэндийг үүсгэн байгуулж, олон нийтэд таниулах зорилгоор "МОНГОЛ АВДАР" үзэсгэлэнг гаргасан. " .4Уран үйл" төвийн бүсийн үндэсний дээл урлаачдын уралдаанд 60 урлаач оролцож .бүтээгдэхүүнээ сонирхуулсан .5Дарханд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн нэгдсэн холбоо ГҮТББ-иас арьсан эдлэл, ноосон эдлэл, сүлжмэл эдлэл, мод, хүнсний үйлдвэрлэл зэрэг 5 төрлийн кластерийн хүрээнд соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллах хүсэлт тавьсныг хүлээн авч дэмжсэн. .6Шарын гол сумын Соёлын төв Эмэгтэйчүүдийн холбоотой хамтран “Үзэсгэлэнт” өдөрлөгийг сумын брэнд үйл ажиллагаа болгохоор зорин ажиллав. :**Хүрсэн түвшин**Аймгийн хэмжээнд соёлын төвийг түшиглэсэн Шарын гол сум 11, Орхон сум 2, Хонгор сум 2 брэнд бүтээгдэхүүнтэй бол.сон	90%
2.1.7	Арга хэмжээ-2.7 Монгол бичгийн өв соёл, сурвалж, судалгаа сурталчлах,	Орон нутгийн төсөв	1.Тухайн бүс нутагт буй бичиг үсгийн дурсгалд	Баримтат өвийн бүртгэл тооллого, 2022 онд Эх хэлний	Үндэсний бичиг соёлын өвийг түгээн дэлгэрүүлэх	1.”Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2023” үйл ажиллагааны хүрээнд харьяа соёлын байгууллагууд 17 арга хэмжээг зохион	90%

	монгол бичгээр дагнасан үзэсгэлэн, арга хэмжээг зохион байгуулах, “Бүх нийтээрээ хос бичигтэн” болоход уриалсан нөлөөллийн ажлууд зохион байгуулах.		холбогдох баримтат өвийн бүртгэл гаргах. 2.”Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2023”, “Эх хэлний өдөр-2023” арга хэмжээг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах.	өдөр, Үндэсний бичиг үсгийн баярын өдрөөр зохион байгуулсан арга хэмжээ	ажлыг зохион байгуулж, тодорхой үр дүнд хүрсэн байна.	байгуулан **596** хүнийг хамруулж, цахимаар 3 арга хэмжээг 3616 хүнд хүргэжээ. 2.“Эх хэлний өдөр”-ийн хүрээнд 21 арга хэмжээг зохион байгуулан **508** хүнийг хамруулж, цахимаар 8,433 хүнд хүргэсэн. 3. Тус газрын 7 албан хаагч монгол бичгийн анхан шатны 1 сарын сургалтад хамрагдаж, нийт 22 албан бичиг, 8 албан хаагчийн нэрийн хуудас, ажлын үнэмлэх, байгууллагын хаягийг Монгол бичгээр үйлдэж хэрэглээнд нэвтрүүллээ. 4.“Миний Монгол бичиг” сургалт, “Бийрээ нийлье” өдөрлөгт 136 хүнийг, 5.“Хос бичигтэн” цахим бичвэр, түргэн уншлагын уралдаанд 36 хүнийг, 6.“Хос бичигтэн албан хаагч” сургалт, өдөрлөгт 55 албан хаагчийг тус тус хамруулсан. 7 .Төв номын сангаас 100 гаруй боть номоор "Монголчуудын эртний бичгийн сурвалж судалгаа" сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг 155 хүн, 8."Монголчуудын хэрэглэж ирсэн бичгийн хэрэгсэл" үзэсгэлэнг 86 хүнд, 9.Хүүхдийн номын ордон нь бийрэн бичлэгийн уралдааныг ЕБС-ийн сурагчдын дунд зохион байгуулж 7 сургуулийн 40 сурагч оролцов. 10 .Од цогцолбор сургуулийн “Ухаарлын толь” номын клубийн 26 сурагчдын дунд “Хүмүүн бичиг” сониноос уншлага зохион байгуулж уншсан сэдвээрээ бие биендээ мэдээлэл хийв. 11.“Анхлан суралцагсдын бичвэрийн үзэсгэлэн”-г “Од” цогцолбор сургуулийн 6-1, 6-5 ангийн сурагчдын бүтээлээр 5 өдрийн турш гаргаж, 220 гаруй уншигч хүүхдэд хүргэлээ. 12 .Монгол бичиг анхлан суралцаж буй ЕБС-ийн 45 хүүхдийн дунд танин мэдэхүйн “АХА” тэмцээн зохион байгуулсан. 13.Хүүхдийн номын нь ордон цахимаар 5 удаагийн үндэсний бичгийн хичээл оруулж, 1529 хүнд хүргэсэн.	

						14.“Хос бичигтэн байгууллага” хөтөлбөрийн хүрээнд соёлын байгууллагууд 20 арга хэмжээг зохион байгуулж 1.хүнд хүргэжээ 931 Хөтөлбөрийг сурталчилсан 126 зурагт хуудас, контентыг бэлтгэн цахим сүлжээнд байршуулж, цахимаар 9 арга хэмжээнд 6096 хандалт авсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Үндэсний бичиг соёлын өвийг түгээн дэлгэрүүлэх хүрээнд нийт 69 арга хэмжээг зохион байгуулан 3841 хүнийг хамруулж, цахимаар 19674 хүнд хүргэжээ. -Соёлын харъяа байгууллагууд төрийн албан хэрэг хөтлөлтийг хос бичгээр үйлдэж эхэлсэн. -Соёлын харъяа байгууллагуудын албан хаагчид монгол бичгийн анхан шатны сургалтад танхимаар, удирдлагын академийн төрийн албаны сургуулийн анхан, дунд, ахисан шатны цахим сургалтад хамрагдаж, сертификат авсан.	
Зорилт-2.2. Урлагийн тоглолт, үзвэр үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.							
2.2.1	Арга хэмжээ-3.1 Орон нутгийн угсаатан, ястны онцлог бүхий сонгодог, орчин үеийн бүтээл туурвин, алслагдсан сумын иргэд, хүүхэд залуучуудад хүргэхэд бүх талын дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Уран бүтээлийн тоо, үзэгчдийн тоо	-	1-ээс доошгүй шинэ уран бүтээл туурвиж, орон нутгийн хүн амын 25-аас доошгүй хувьд хүргэсэн байна.	.1Орхон сумын СББӨ-ийн 3 үеийн өвлөн уламжлагч болон Соёлын төвийн дэргэдэх дугуйлангийн сурагчдын хамтарсан "ЗАЛГАМЖ" тоглолтыг сумын 300 иргэнд толилуулсан. 2.“Угсаатан бий” төслийн сургалтад хамрагдсан Залуучууд театрын 2 бүжигчний бий биелгээг клипжүүлэн МҮОНРТ-ээр цацуулж, олон нийтийн хүртээл болгосон. 3.Орхон сумын Соёлын төвийн дэргэдэх бүжгийн дугуйлангийн Язгуур хамтлаг “Наадан биелэе”-ээр урын сангаа нэмсэн. 4.Сар шинийн баяраар цэцэрлэгийн багш нарын дунд “Дөрвөн бэрх” телевизийн нэвтрүүлгийг Цэц.мн цахим сайттай хамтран бэлтгэсэн. 5. Сар шинийн баяраар СББӨ-ийн 6 өвлөн уламжлагчийг RGB телевизийн нэвтрүүлэгт оролцуулж олон нийтэд сурталчилсан. .6“Хөх тэнгэрийн орон” уран бүтээлийн тоглолтыг шинээр найруулан тавь,ж 60 уран бүтээлч оролцон 2 удаа тоглогдож 1182 үзэгч	100 %

						үзсэн. Залуучууд театраас 7.0 сая, АЗДТГ-аас 53,6 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. 7. Дархан магтаал, Золгох ерөөлийн дуунуудыг шинэчлэн бүтээсэн уран бүтээлийн зардалд ОНТ-өөс 1.3 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. 8. “Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд Дархан-Уул аймгийн онцлог бүхий олон ястны язгуур урлагийн”Олон үндэстний дуулал“ тоглолтыг 16 удаа тоглож 4000 гаруй ард иргэдэд толилууллаа. **:Хүрсэн түвшин** 7 шинэ уран бүтээл туурвиж, 13828 хүнд хүргэсэн. Үүнд: Концертын уран бүтээл 5, үзэгч 1190, хүүхдийн жүжиг 1, тоглолт 26 удаа, үзэгч 8952”Олон үндэстний дуулал , тоглолтыг отгоор16 удаа тогложхүн 16,708 үйлчилжээ. Үүнээс насанд хүрэгсэд 13167, хүүхэд 3493, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн 48 .байна	
2.2.2	Арга хэмжээ-3.2 Урлаг, уран бүтээлийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх, соёл, урлаг, үндэсний агуулгатай контентыг орон нутгийн хэвлэлээр түгээхэд дэмжлэг үзүүлж хамтарч ажиллах. .	Орон нутгийн төсөв	Арга хэмжээний тоо	-	3-аас доошгүй арга хэмжээг дэмжсэн байна.	.1 “Маамуу” брэндтэй хамтран Дархан хотын түүхийг харуулсан, хотын бэлгэдэл баатар бүхий 2 ангит хүүхдийн анимэйшн контент бүтээх төслийг ОНТ-ийн 20.0 сая төгрөгөөр хэрэгжүүлэн хүүхэлдэйн киноны 1 дүгээр ангийг бүтээж үзэгчдийн хүртээл болгосон. 2.Урианхай бий биелгээний контент хичээлийг цахимаар түгээж, 1200 хүнд хүргэжээ. 3.МҮОНТ-ийн бий биелэгээний нэвтрүүлэгт СББӨ-ийн өвлөн уламжлагчдыг оролцуулсан. 4.“Угсаатан бий” төслийн сургалтад хамрагдсан Залуучууд театрын 2 бүжигчний бий биелгээг клипжүүлэн МҮОНРТ -ээр цацуулж, олон нийтийн хүртээл болгосон. 5.Гэгээн хайрын баярт зориулан Залуучууд Театрын уран бүтээлчдийн “Хайр өөрөө гайхалтай” лайв тоглолтыг page хуудаснаа байршуулж, 3100 үзэгчийн хандалтыг авсан. 6.Залуучууд театр шагайн харвааны нэвтрүүлэг хийж page хуудаснаа байршуулж, 2900 үзэгчдийн хандалт авчээ. Мөн орон нутгийн телевизүүдээр сурталчилсан.	100 %

						.7Шидэт модны үр хүүхдийн жүжгийг видео контент болгож орон нутгийн DBS, RGB телевизүүдээр гаргасан. .8“Найрамдал” төслөөс санаачлан “Metaforce” компанитай хамтран Дархан-Уул аймгаас олдсон Сяньбигийн үеийн хаад язгууртны бунхант булшуудын олдворууд, “Домогт Шарын гол компанийн ой, Хүйтэний голын Бичигт хад, Нүүдлийн соёл иргэншил, түүх соёлын дурсгалуудыг 3D-гээр үзүүлэх кино контент бүтээхэд хамтарч ажи.лласан 9. Монгол бичгийн өв соёл хадгалалт хамгаалалтын талаар 6 контент бэлтгэсэн. 10.“Угийн бичгийг хэрхэн хөтлөх вэ?” цахим хичээл, СББӨ-ийн тухай, Үндэсний бичиг үсгийн баяр, “Бүх нийтээрээ Хос бичигтэн” аяны мэдээллийг цахимаар болон хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд хүргэсэн. **:Хүрсэн түвшин**Нийт 10 арга хэмжээг дэмжиж .ажилласан	
2.2.3	Арга хэмжээ-3.3 Олон улсын болон үндэсний хэмжээнд зохион байгуулагдах уралдаан тэмцээнд мэргэжлийн уран бүтээлчид, хүүхэд залуучуудыг оролцуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	Орон нутгийн төсөв 24.8 сая төгрөг	Оролцогчдын тоо	-	5-аас доошгүй уран бүтээлчид, хүүхэд залуучуудыг дэмжсэн байна.	.1“Muugii’s dance” клубын багшийг олон улсын бүжгийн тэмцээнд оролцоход нь дэмжлэг үзүүлж, Их британи, Япон улсын элчин сайдын яамдуудад визний хүсэлт хүргүүлж шийдвэрлүүлсэн. Аймгийн орон нутгийн төсвөөс 2,5 сая, УИХ-ын гишүүн Б.Жавхлангийн ажлын албанаас 1.0 сая төгрөгийн дэмжлэгийг тус тус үзүүлсэн. Тэрээр “The Welsh Spectacular” 5 бүжгийн хосын дэлхийн аваргаас хүрэл медаль хүртсэн. 2.Соёлын салбарын Залуучуудын хөгжлийн зөвлөлөөс “Darkhan dance festivel” анхдугаар бүжгийн уралдааныг зохион байгуулахад нь орон нутгийн төсвөөс 5,5 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Тус тэмцээнд 18 багийн 300 гаруй сурагч оролцов. 3.“Гэгээн муза-17” олон улсын наадмын II шатны шалгаруулалтад “Шидэт модны үр” хүүхдийн жүжиг шалгарч 5 номинациар өрсөлдөж .амжилттай оролцлоо	100 %

						4.Залуучууд театрын дуучин Д.Бибиш "Mongolian songs” шилдэг дууны уралдааны 1, 2 дугаар шатанд тэнцэж амжилттай оролцсон. 5.Бүжигчин Б.Чинзориг олон улсын балетын дуэт бүжгийн уралдаанд амжилттай оролцсон. 6.Уран уншлагын “Уран жиргээ-2023” наадмыг зохион байгуулж, нийт 4 насны ангилалд ЕБ-ын 18 сургууль, 15 цэцэрлэгийн нийт 57 хүүхэд оролцсон. 7. “Соёлын өв” улсын эчнээ олимпиадийн 3 дугаар байранд тус аймгийн ЕБС-ийн 2 сурагч шалгарч тус бүр 300.000 төгрөг, Соёлын сургуульд суралцах эрхээр шагнуулсан. 8.“Нийтийн бүжгийн спортын VII их наадам”-ын улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд Хонгор сумын Соёлын төвийн бүжгийн болон хөгжмийн багш нар амжилттай оролцож, мөнгөн медаль хүртсэн. 9.Гладнесс бүжгийн студийн сурагчид Монголын балетын үндэсний V уралдаан, "Nomadic Ballet" олон улсын мэргэжлийн болон сонирхогчдын VII уралдаанд тус тус амжилттай оролцлоо. .10Софи хотод болсон "Алтан Морь" олон улсын циркчдийн анхдугаар тэмцээнд "Шонхоодой" циркийн 7 жүжигчин тусгай байр эзэлсэн. 11.Бүжгийн спортын VII их наадамд нийтийн спорт бүжгийн холбооны 29 бүжигчин оролцсоноос Залуучуудын хамтлаг Мөнгө, Ахмадын хамтлаг Хүрэл медаль хүртлээ. Орон нутгийн төсвөөс 1.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. .12Нийтийн бүжгийн холбоонд орон нутгийн төсвөөс 5 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэв. 13.“Цөөхүүл хөгжимчдийн улсын II уралдаан”-д Залуучууд театрын 18 уран бүтээлч оролцож, шүүгчдийн нэрэмжит шагнал хүртлээ. Орон нутгийн төсвөөс 2.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. .14 “Уран үйл-2023” шилдэг бүтээл шалгаруулах	

						төвийн бүсийн уралдаанд орон нутгийн төсвөөс 2.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэв. .15“Darkhan dance festivel” уралдаанд 18 багийн 300 гаруй сурагч оролцсон. Дархан сумын ЗДТГ-аас 5,5 сая төгрөг шийдвэрлэж өгсөн. 16. Хөх хотод болсон 17 дахь удаагийн олон улсын стандарт латин бүжгийн аварга шалгаруулах тэмцээнд 3 насны төрөлд тус бүр 1 дүгээр байранд шалгарсан. 17."STAR BALL 2023" УАШТ-д 11 аймгийн 18 нас хүртэлх 560 гаруй хүүхэд, 300 гаруй насанд хүрэгч оролцлоо. **Хүрсэн түвшин:** Олон улсын болон улсын чанартай нийт 20 уралдаан, тэмцээнд оролцох хүсэлтэй мэргэжлийн уран бүтээлчид, хүүхэд залуучуудыг .дэмжин оролцуулсан Орон нутгийн төсвөөс 25.3 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг үзүүллээ.	
2.2.4	Арга хэмжээ-3.4 Кино, дуу, хөгжим, дүрслэх, дизайн болон бусад тайзны урлагийн төрлийг хамруулсан урлагийн боловсролын хөтөлбөр, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Сургалт зохион байгуулагдсан эсэх	-	Урлагийн чиглэл бүрээр 4-өөс доошгүй сургалт, арга хэмжээ, сургалт зохион байгуулагдсан байна.	“Соёлын сэргэлт-2023” аяны хүрээнд “Кинонд ээлтэй хот” уриан дор нийт 55 арга хэмжээг зохион байгуулсан. Үүнд: Сургалт-4, кино үзвэр-11, тоглолт-7, үзэсгэлэн-6, уралдаан-1, форум-1 тус тус зохион байгуулж 6810 иргэнд үйлчиллээ. - “Хөгжим миний амьдралд” үзэсгэлэнг Дархан, Хонгор сумдад зохион байгуулж нийт 229 иргэнд үйлчиллээ. - Дүрслэх урлагийн бүтээлээр улс, бүс, аймгийн үзэсгэлэнд оролцох, аймгийн иргэдэд зориулсан үзэсгэлэн гаргах зэрэг нийт 30 удаагийн үзэсгэлэнг зохион байгуулахад хамтран ажилласан. - Залуучууд театр нь хөгжмийн онол зэрэг 9 төрлийн 11 сургалтад 95 уран бүтээлч, ажилтныг хамруулсан. Тус театрт 11 дугуйланд 150 хүүхэд хичээллэж байна. Мөн 28 кино үзвэрийг 6173 үзэгчдэд хүргэсэн. - Шарын гол сумын Соёлын төв нь урлагийн 6 дугуйланд 1111 хүүхэд суралцуулсан. Дуу, хөгжим, урлаг уран бүтээлийн чиглэлээр нийт 21	100 %

						тоглолт, тэмцээн уралдаан, 21 кино үзвэрийг 46 удаа гаргаж 3772 үзэгч хамрагдсан. - Орхон сумын Соёлын төв нь бүжгийн дугуйланд 35 хүүхэд хамруулсан. Нийт 14 урлагийн тоглолт, тэмцээн уралдаан, 9 кино үзвэрийг 10 удаа гаргаж 1089 үзэгч хамрагдсан. - Хонгор сумын Соёлын төв нь нийт 14 тоглолт, тэмцээн уралдаан, 10 кино үзвэрийг 12 удаа гаргаж 505 үзэгч хамрагдсан. Бүжиг, дууны 2 багш бий биелгээний сургалт болон нийтийн бүжгийн сургалтад хамрагдсан. Соёлын төвийн дэргэдэх дуу, бүжгийн 2 дугуйланд 31 сурагч, аймгийн Хүүхэд хөгжлийн ордны 16 дугуйланд нийт 3614 сурагчийг тус тус хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Хөгжмийн урлагийн-4, дууны урлагийн-1, драм-2, бүжгийн-3, цирк-1 дугуйланд хамрагдсанхүүхдийн тоо 150 , Мэргэжлийн уран бүтээлчдэд зориулсантеатр хөгжмийн онол зэрэг 9 төрлийн 11 сургалтад 95 уран бүтээлч.хамрагдсан	
2.2.5	Арга хэмжээ-3.6 Гадаад, дотоодын шинээр кино бүтээхэд шаардагдах дэд бүтцийн /зам, харилцаа холбоо, цэвэр ус, зочид буудал, амралтын газар гэх мэт/ судалгаа, кино зураг авах байгаль газар зүйн онцгой байршлын жагсаалтыг гаргаж, гадны уран бүтээлчдэд танилцуулах аялал зохион байгуулахад болон кино үзвэрийн үйлчилгээг	Орон нутгийн төсөв	Судалгаа-1, жагсаалт-1, кино үзвэрийн тоо, кино үзэгчдийн тоо	-	Судалгаа, жагсаалт бүхий мэдээллийн сан үүссэн байна. Кино үзэгчийн тоо	1. “Алсын хараа 2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлого, “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ын хүрээнд аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 09 дүгээр тогтоолоор баталсан “Нээлттэй Дархан” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 5.3.3-т “Нээлттэй хот” уриалга дэвшүүлж кино урлагийн чиглэлээр олон талт үйл ажиллагааг зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. Энэ хүрээнд Соёлын яам, МҮКУЗ-ийн ажлын хэсэг, аймгийн Засаг дарга, соёлын байгууллагын удирдлагууд, киноны уран бүтээлчдийг хамруулсан уулзалт, хэлэлцүүлэг, форум зохион байгуулсан. 2. Faerbook -Айдсын ном, Бид нэг гэр бүл, Зүрхэнд гэрэлтэнэ, Цор ганц, Орлон тоглогч зэрэг ,МУСКМонгол-Японы хамтарсан олон ангит “Vivant” киноны зураг авалтыг хийсэн. Дээрх кинонууд болон Трио, Эмэгтэйн кэйс зэрэг киноны нээлтийг дэмжин хамтран ажилласан.	100 %

	нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх.					3. “Үлгэрийн ертөнц”-ийн контент, уран бүтээлүүдэд Залуучууд театрын уран бүтээлчид тоглосон. 4. Кино урлагийг дэмжих сангаас санхүүжүүлэх төслийн 2023 оны эхний сонгон шалгаруулалтын зарыг орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд түгээж ажиллав. 5. 2023.09.23-ны өдөр кино үйлдвэрлэлийг дэмжих, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлээр дамжуулан соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлээр аймгийн Засаг дарга болон МҮКУЗөвлөлийн дарга нар хамтран ажиллах Санамж бичиг байгуулж "Кинонд ээлтэй Дархан" форумыг зохион байгуулсан. 6. Миний Монгол цэцэрлэгт хүрээлэнд Кино орон зай, соёлын орчин байгуулах газрыг Миний монгол цэцэрлэгт хүрээлэнд байгуулахаар товлов. 7. Киноны хөгжмүүдээр "Анир" поп оркестр бүрэн хэмжээний тоглолтыг тоглож Монгол кино нэгтгэл Кино үзэсгэлэнг дэглэв. 8. "Кино нүүдэл" ОУ-ын сургалтад тус аймгаас 5 уран бүтээлч хамрагдлаа. 9. Кино соёлыг сурталчилах хүрээнд "Машинтай кино үзвэр"-ийг 2 удаа зохион байгууллаа. 10. Дарханы түүхийг харуулсан "Хөгжилтэй аялал" анимэйшний I ангийг бүтээж олны хүртээл болгов. 11. Тус газрын төлөөлөл Бусаны ОУ-ын кино наадам, Хархорум ОУ-ын кино фестивальд тус тус оролцлоо. **:Хүрсэн түвшин** -Тус аймагт хийгдсэн кино зураг авалт-31, уран бүтээлч-20, найруулагч-5, кино зураг авах боломжит газар-26, дурсгалт газар-39, кино урлагийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага-3, кино театр -1 зэрэг судалгааг нэгтгэж МҮКУЗ-д хүргүүлэв.	

						онд аймгийн хэмжээнд Кино зураг 2023 -авалтаас орсон эдийн засгийн эргэлт 2,2 тэрбум .төгрөг боллоо - Соёлын сэргэлт-2023 аяныг “Кинонд ээлтэй хот” уриан дор зохион байгуулж 4 суманд нийт 55 арга хэмжээг зохион байгууллаа. - “Соёлын түүчээ 330” төслийн хүрээнд Шарын гол, Орхон, Хонгор сумдад 6 киног 25 удаа-1426 үзэгч, бусад байгууллагад 19 киног 29 удаа-3266 үзэгч, Залуучууд театрт 12 киног 72 удаа-14653 үзэгчдэд тус тус үзүүлсэн.		
2.2.6	Арга хэмжээ-5.3 Аймаг, орон нутаг дахь соёл, урлагийн мэргэжлийн холбоодыг чадавхжуулах, төрийн зарим чиг үүргийг хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх, хамтран ажиллах.	Орон нутгийн төсөв	Байгууллагын тоо	-	5-аас доошгүй байгууллагатай хамтран ажилласан байна.	Тус газраас 10 төрийн бус байгууллагатай хамтран соёл, урлагийн олон талт арга хэмжээг зохион байгуулж, олон нийтэд соёлын :үйлчилгээг түгээсэн. Үүнд **1. Дарханы зураач урчуудын эвлэлтэй хамтран:** -“Гүнж”, “D-Art”, “Art of N”, “Монгол авдар”, “Мэдрэмж” зэрэг нийт 6 уран зургийн үзэсгэлэнгүүд, -Үнэт эдлэл, Соёлын өвийн хосгүй бүтээлүүд, Гоёл чимэглэлийн салбарын нэгдсэн үзэсгэлэн, УБ хотноо зохион байгуулсан “ART FAIR 2023” дүрслэх урлагийн үзэсгэлэн, -“Кинонд ээлтэй хот” гар зургийн уралдаан, -“Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд нийт 50 гаруй бүтээлийн үзэсгэлэн, -Евро Азийн соёл, урлагийн нийгэмлэг, Монголын урчуудын эвлэлийн удирдах зөвлөлөөс Дарханы зураач урчуудын эвлэлийн залуу уран бүтээлчидтэй уулзаж, цаашдын уран бүтээлийн хамтын ажиллагаа, Дархан хотод дүрслэх урлагийг хөгжүүлэх асуудлаар санал бодлоо солилцсон. **1. Гэрэл зургийн холбоотой хамтран:** -“Цаг уурын өөрчлөлт”, “Дархан хотын хөшөө дурсгал-Миний дуранд” гэрэл зургийн үзэсгэлэнг 3 удаа -“Соёлын сэргэлт-2023” аяны хүрээнд проны сургалт, форумыг хамтран зохион байгуулсан.	-	100 %

						2. **Хүний эрхийн эмнисти интернейшнл, Шогч бийр холбоотой хамтран** -“Хүний эрх, эрх чөлөө”, “Соёлын сэргэлт-2023” аян, “Соёлын бүтээлч сар” аяны хүрээнд шог зургийн үзэсгэлэн -Зохиолч уншигчдын уулзалт, Номын үзэсгэлэн - 2, Шинэ номын нээлт -“Жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, хүн худалдаалах гэмт хэрэг, бэлгийн мөлжлөгийн хохирогч, даван туулагчийн үзэл бодол, мэдрэмж” уралдаанд оролцож II дугаар байранд шалгарсан. **3. Монголын зохиолчдын эвлэлийн Дархан-Уул аймаг дахь салбартай хамтран:** -“Гал Өд” яруу найргийн наадам -Номын үзэсгэлэн -“Соёлын сэргэлт-2023” аяны хүрээнд “Кино зохиолын сургалт” 4. **Нийтийн бүжгийн холбооны Дархан-Уул аймаг дахь салбар зөвлөлтэй хамтран:** -“Эрүүл Монгол хүн” аяны нээлт -3 удаагийн бүжгийн тэмцээн, уралдаанд дэмжлэг -“Бүжиг сурталчлах өдөрлөг” хэлэлцүүлэг **5. Монголын цэнгээнт бүжгийн нэгдсэн холбооны Дархан-Уул аймаг дахь салбар:** -Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр, Үндэсний их баяр наадам үйл ажиллагааны нээлт -5 удаагийн бүжгийн тэмцээн, уралдаан -“Star ball-2023”, “Алтан навч 2023” зэрэг улсын хэмжээний тэмцээн **6. “Дарханы Бриллиант эмэгтэйчүүд” ТББ** - “Уран үйл-2023” шилдэг бүтээл шалгаруулах төвийн бүсийн үзэсгэлэн, сургалт, тэмцээн **7. “Дархан Тайж хасар” МНҮГ** - Төвийн бүсийн аварга шалгаруулах монгол банхарын үзэсгэлэн тэмцээн	

						-“Нүүдэлчин” дэлхийн соёлын фестивальд 4 нохдын хамт оролцож, өсвөрийн үндэсний бөхийн барилдаанд амжилттай барилдсан. -"Монгол Нохой 2023" үзэсгэлэн тэмцээнд Аргай нэртэй нохой 2-4 насны эр ангилалд оролцож 3 дугаар байр эзэлсан. **8. Соёлын салбарын Залуучуудын хөгжлийн зөвлөлтэй хамтран:** -“Өв соёлоо өвлөн уламжилъя” сургалт, “Darkhan dance festival” тэмцээн, Эрин зууны Дархан тоглолт, Залуучуудад зориулсан өдөрлөг, хэлэлцүүлэг, Уран зургийн 5 удаагийн үзэсгэлэн зэрэг нийт 7 үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулсан. **9. Монголын сэтгүүлчдийн нэгдсэн эвлэлийн Дархан-Уул аймаг дахь салбартай хамтран** -Зохиолч уншигчдын уулзалт 2, Номын нээлт 3 удаа хамтран зохион байгуулав. -“Соёлын гавъяат зүтгэлтэн” цол тэмдгээр 1 ахмад уран бүтээлчийг шагнуулсан. -Тус газрын үйл ажиллагааны талаар 3 удаа хэвлэлийн бага хурал, 5 удаагийн нэвтрүүлэг, нийт 110 гаруй фото мэдээ, 60 гаруй видео мэдээг Монцамэ агентлаг, орон нутгийн DBS, RGB, Цэц.мн, аймгийн ЗДТГ-ын МТА, Дархан сумын ЗДТГ-ын хэвлэл мэдээллийн албатай хамтран олон нийтэд түгээсэн. -Соёлын салбарын үйл ажиллагааны талаарх 13 мэдээг МҮОНРТ-ээр иргэд олон нийтэд хүргэж сурталчилсан. -Зохиолчдын эвлэлийн 1 гишүүнийг ОУ-ын “Киноны нүүдэл” сургалтад хамруулж Батламж гардан авсан. **10. Аймгийн Эмэгтэйчүүдийн холбоотой хамтран:** - “Урлагтай өглөө” уулзалтыг зохион байгуулж МУГЗ, балетчин Б.Сэргэлэн хотын иргэдтэй сонгодог урлагийн талаар нээлттэй ярилцав.	

						-Залуучууд театр нь дууны 1, хөгжмийн 4, драмын 2, бүжгийн 3, циркийн 11 дугуйлантай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, дэмжлэг үзүүлэн ажилласан. Хамрагдсан хүүхдийн тоо-150 **:Хүрсэн түвшин**Нийт 16 үзэсгэлэн, 6 уулзалт, хэлэлцүүлэг, 4 сургалт,21 үйл ажиллагааг зохион байгуу**ллаа.**	
Зорилт-3.2. Дүрслэх урлаг, зураг, дизайн, гар урлал болон соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг дэмжиж ажиллана.							
3.2.1	Арга хэмжээ-5.1 “Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл-II” арга хэмжээний хүрээнд орон нутгийн онцлогт тулгуурлан хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжилтийг хангах.	Орон нутгийн төсөв	Төлөвлөгөө батлагдсан эсэх	-	Аймгийн Засаг даргаар батлуулж хэрэгжүүлсэн байна.	1. СБҮ-ийн тэргүүлэх чиглэл болох **Кино, дуу дүрсний урлагийг дэмжих хүрээнд** тус аймаг нь “Кинонд ээлтэй хот болох” зорилт дэвшүүлэн ажиллаж байна. Соёлын сэргэлт-2023 аяныг "Кинонд ээлтэй Дархан" уриан дор зохион байгуулж 55 арга хэмжээнд 6810 иргэнийг хамрууллаа. /АЗДТГ-5.0 сая төгрөг/ Дархан хотын түүхийг харуулсан “Хөгжилтэй аялал” анимэйшний 1 ангийг 20.0 сая төгрөгөөр бүтээв. Орон нутагт кино үзвэрийг шуурхай түгээх зорилгоор “Соёлын түүчээ 330” төслийг дэмжиж гурван сумдын Соёлын төвд нийт 6 киног 25 удаа 1426 үзэгч, бусад байгууллагын 19 киног 29 удаа 3266 үзэгч, Залуучууд театрт 12 киног 72 удаа 14653 үзэгчдэд тус тус толилууллаа. Трио, Fearbook-Айдсын ном, Зүрхэнд гэрэлтэнэ, Вивант зэрэг кино зураг авалт, нээлтийн ажиллагаар дэмжин хамтран ажиллав. 2. **Дүрслэх урлаг; Утга зохиол, ном хэвлэлийг** дэмжих хүрээнд СУДСангийн шалгаруулалтад тус аймгаас 2 уран бүтээлчийн “Найрамдлын Дархан хот” монгол зураг шинээр бүтээх төсөл, “Сүбээдэй Баатар” туульсийн зохиолын ном хэвлэх төслүүд шалгарч оролцсон. Оны шилдэг шүлэг шалгаруулах “Гал өд” яруу найргийн наадамд ОНТ-өөс 2.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж 300 ш ном хэвлүүллээ. 3. **Хувцас загварыг дэмжих хүрээнд** "Уран үйл 2023" төвийн бүсийн урлаачдын уралдаанд 6 аймгийн 80 гаруй уран бүтээлч оролцлоо. “Хайр	90%

						хүндэтгэлийн урлал" үндэсний уран хатгамалчдын анхдугаар чуулганд 5 хүн оролцсон. "SUPER FASHION-2023" оны шилдэг, шинэ залуу модел, шилдэг фото моделийг шалгаруулах улсын уралдааныг зохион байгуулав. СБҮ-ийн үзэсгэлэнд "Цайны их зам" ХХК Англи, Австрали ковбой загварын ШИРМЭЛ эмээлээр оролцов. Дарханд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн нэгдсэн холбоо ГҮТББ-аас арьс, ноос, сүлжмэл эдлэл зэрэг 5 төрлийн бүтээгдэхүүний СБҮ-ийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллах хүсэлт тавьсныг хүлээн авч дэмжсэн. 4. Аймгийн Музейн сургалт сурталчилгааны сан хөмрөгт хадгалагдаж буй 9 хөлөгт тоглоомыг эргэлтэд оруулан хуулбар хувийг үйлдвэрлэж худалдаанд гаргав. **:Хүрсэн түвшин**Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн тэргүүлэх чиглэл болох Кино, дуу дүрсний урлагийг орон нутагт хөгжүүлэх хүрээнд тус аймаг нь Соёлын сэргэлт-2023 аянаар "Кинонд ээлтэй Дархан" уриаг дэвшүүлэн 55 арга хэмжээг зохион байгуулж 6810 иргэнийг хамруулсан Мөн ."Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл II"-ийн хүрээндаймгийн бүтээлч үйлдвэрлэгчдийг дэмжсэн сургалт, өдөрлөг зэрэг 14 арга хэмжээгзохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэн ажилласан байна.	
3.2.2	Арга хэмжээ-5.4 Хувийн хөрөнгө оруулалтаар соёлын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж буй иргэн, хуулийн этгээдийн санал санаачилга, бүтээлч үйл ажиллагааг дэмжих, урамшуулах.	Орон нутгийн төсөв	Иргэн, хуулийн этгээдийн тоо	-	5-аас доошгүй иргэн, хуулийн этгээдийг дэмжсэн байх.	**Хүслийн шувуухай чуулга**: 4 дэх удаагийн аялан тоглолтыг 2023.05.14-нд Дархан сум, 05.20-нд Орхон сум, 05.27-нд Шарын гол суманд тус тус зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлсэн. **Гладнесс бүжгийн студи**: - Тус студийн "Хувирал" тайлан тоглолтыг зохион байгуулахад аймгийн Соёл, урлагийн газар, Залуучууд театраас дэмжлэг үзүүлсэн. - Мөн үеэр тус студийн багш Ш.Үүрийнцолмон МУСТА цол тэмдгээр шагнагдсан.	100 %

						- Дугуйлангийн сурагчдыг аймгийн Засаг дарга шагнаж урамшуулсан. - Монголын балетын үндэсний V уралдаан, "Nomadic Ballet" Олон улсын мэргэжлийн болон сонирхогчдын VII уралдаанд тус тус амжилттай оролцож балетын үндэсний "Mongolian Grand Prix II" балетын тэмцээнд 3 дугаар байр эзэллээ. **“Кино уран бүтээлийн чиглэлээр**: - 2023 онд нийт 9 кино зураг авалтын багийн байрлах байр, олны хэсэг зураг авалт хийхэд шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүллээ. **Урлаг, уран бүтээлийн чиглэлээр**: - Хийлч Дээгий, дуучин Накигийн хамтарсан тоглолт, тус хотын эстрад, амьд хөгжмийн хамтлагийн “Мартагдсан аялгуу”, "Эрин зууны Дархан" зэрэг 4 тоглолтыг дэмжсэн. **Хүрсэн түвшин:** Нийт 15иргэн, хуулийн этгээдийн санал санаачлага, бүтээлч үйл ажиллагааг дэмжиж ажилласан.	
3.2.3	Арга хэмжээ-5.5 Соёл, урлагийн байгууллага, концертын танхим, караоке, бар, ресторанд оюуны өмч, зохиогчийн эрхийн талаарх тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллах.	Орон нутгийн төсөв	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байх.	-	Дүгнэлтийг Соёлын яаманд ирүүлсэн байх.	Соёлын Сайдын 2023 оны А/109 дүгээр тушаалаар батлагдсан ажлын хэсэг тус аймагт ажиллаж, Залуучууд театр, Музей, Төв номын сан, Хүүхдийн номын ордон, Хонгор сумын Соёлын төв, Өргөө кинотеатр, 2 караоке, Гранд як ХХК-ийн эвент танхимын үйл ажиллагааг эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлт, хяналтын хуудсаар үнэлж, оюуны өмч, зохиогчийн эрхийн талаарх хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч зөвлөн тусалсан. Удирдамжийн дагуу хийгдсэн тандалт судалгааны дүнг илтгэх хуудсаар танилцуулгын хамт Соёлын яаманд хүргүүлсэн.	100 %
Зорилт-3.3. Бүх нийтийн соёлын боловсролыг дээшлүүлэх, үндэсний соёлын дархлааг нэмэгдүүлнэ.							
3.3.1	Арга хэмжээ-1.4 Соёлын үнэт зүйлсийг судлан соёлын орчин, орон зай, брэндийг	Улсын болон орон	Соёлын орон зай, бүтээгдэхүүн үйлчилгээг	-	Соёлын нөөц, орон зайд тулгуурласан соёлын аялал	Дархан-Уул аймаг олон улсын кино уран бүтээлчдийн анхаарлыг татах онцгой бүс болон соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх бүрэн боломжтой учир “Нээлттэй Дархан” хөтөлбөрийг	100 %

	бий болгох чиглэлээр дэмжлэг үзүүлэх.	нутгийн төсөв	эдийн засгийн эргэлтэд оруулсан эсэх		жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ авсан байна.	хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 5.3.3-т “Нээлттэй хот” уриалга дэвшүүлж орон нутагт кино үйлдвэрлэлийн чиглэлээр олон талт үйл ажиллагааг зохион байгуулан ажиллаж байна. Тухайлбал: “Vivant” ОАУСК-ны хэсэгчилсэн зураг авалтыг хоёр сарын хугацаанд Дархан хотноо хийсэн. Энэхүү кино нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт богино хугацааны зураг авалт хийхдээ нийт 6 тэрбум гаруй төгрөгийн эдийн засгийн эргэлтийг улсын хэмжээнд бий болгосон бол үүний 2.2 тэрбум төгрөгийг Дархан-Уул аймагт зарцуулсан нь мэдлэгт суурилсан бүтээлч үйлдвэрлэлийн эдийн засаг хөгжих нөөц бололцоог харуулж байгаа юм. :**Хүрсэн түвшин** Соёлын нөөц, орон зайд тулгуурласан соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлээр Кинонд ээлтэй хот болох зорилт дэвшүүлэн тодорхой үр дүнд хүрсэн. Соёлын сэргэлт-2023” аяны “ хүрээнд Миний Монгол цэцэрлэгт хүрээлэнд Кино орон зай кино гудамж” соёлын орон зайн “ .төслийн нээлтийг хийсэн“Кинонд ээлтэй хот” болж соёлын орон зайг бий болгосноорсоёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх таатай боломж .бүрдэх юм	
3.3.2	Арга хэмжээ-1.7 Тусгай хэрэгцээт болон зорилтот бүлгийн иргэдэд үзүүлэх соёлын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх.	Орон нутгийн төсөв	Дэмжлэг үзүүлэн зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	6-аас доошгүй арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	1. Залуучууд театр нийтдээ 11 арга хэмжээг 31 удаа зохион байгуулж 2126 хүнийг хамруулсан. .2Музей тусгай хэрэгцээт иргэдэд зориулсан 7 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж 350 гаруй хүүхэд, ахмад настныг хамруулсан. Мөн гэр оронгүй зорилтод бүлгийн иргэдийг соёлын боловсролын хөтөлбөрт хамруулсан. .3Хүүхдийн номын ордон 14 ахмад настанд, 35 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд, тусгаарлах байрны 12 уншигчдад үнэ төлбөргүй карт нээж, зөөврийн номын сангаар 6 удаа 150 боть ном, 5 уншигчдад гэрээр 11 удаа 19 боть ном хүргэж үйлчилсэн.	100 %

						.4Төв номын сан зорилтот бүлгийн 500 иргэдэд 750 боть номоор үйлчилж, үнэ төлбөргүй 290 карт нээлээ. 5.Шарын гол сумын Соёлын төв 5 арга хэмжээг зохион байгуулж, 48 тусгай хэрэгцээт болон зорилтот бүлгийн иргэдэд соёл, урлагийн үйлчилгээний хүртээмжийг хүргэсэн. .5Дарханы Зураач урчуудын эвлэл 1 арга хэмжээг зохион байгуулж 12 хүүхдийг хамруулсан. .6Тэгш хүртээмжтэй нийгмийг цогцлоох, Монгол үндэстний ижилсэл ба ялгарлыг дэлхийд таниулах зорилгоор "Трио" уран сайхны киноны нээлтийг Дархан хотноо хамтран зохион байгуулсан. Нээлтийн орлогыг Даунтай хүүхдийн эцэг эхийн холбоонд хандивласан. .7"Зүрхэнд гэрэлтэх од" МУСК-ны нээлтэд даунтай болон хөгжлийн бэрхшээлтэй 30 хүүхдийг урилгаар оролцуулсан. **:Хүрсэн түвшин**Тусгай хэрэгцээт болон зорилтот бүлгийн иргэдэд зориулж нийт7 арга хэмжээг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлсэн. Энэхүү арга хэмжээнүүдэд 3079 хүнийг хамрагджээ.	
3.3.3	Арга хэмжээ-2.8 Хүчирхийллийг илэрхийлж, сурталчилсан агуулга бүхий соёл, урлагийн арга хэмжээ, аливаа уран бүтээл, утга зохиолыг нийтэд түгээхээс урьдчилан сэргийлэх.	Орон нутгийн төсөв	Хуулийн хэрэгжилт хангагдаж, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлсэн эсэх	СӨБ-ын хүүхдэд зориулсан зохиол бүтээлийн цахим сан байгуулж, үг хэллэгийн бүртгэл гарсан.	Судалгаа-1, санал зөвлөмж-1	1. Хүчирхийллийг илэрхийлж, сурталчилсан агуулга бүхий соёл, урлагийн арга хэмжээ, аливаа уран бүтээл, утга зохиолыг нийтэд түгээхээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр соёлын байгууллагуудад албан бичгээр чиглэл хүргүүлж ажилласан. 2. Соёлын 7 байгууллага соёлын үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах, хүний эрх, гэмт хэрэг, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр туурвиж буй соёлын хөтөлбөрүүдийг сайжруулах зорилгоор 7 судалгааг авч нийт 2302 хүн хамруулж үйл ажиллагаандаа ашигласан байна. 3. ГХУСАЗЗөвлөлийн санаачилгаар хүчирхийллийн хор уршгийг иргэд, олон нийтэд таниулах, мэдлэг олгох зорилгоор бүтээсэн	90% 100 %

						“Нарны сүүдэр” МУСК-г оюуны өмчийн эрхийн зөвшөөрөлтэйгөөр сумдын Соёлын төвүүдэд гаргасан. Энэ үеэр сумдын Цагдаагийн тасагтай хамтран “Ээжтэйгээ болзоо” арга хэмжээг зохион байгуулж 65 гэр бүлд зөвлөмж өгч, хүүхэд, эцэг эхчүүдийг судалгаанд хамруулсан. 4. “Хөшиг нээгдэх бүрт-хүргэх нэг үг” аяны хүрээнд соёлын 7 байгууллага нийт 18 нөлөөллийн ажил хийж 278ш хүчирхийллийн эсрэг материал хэвлэн тарааж, цахим орчинд 6 зурагт хуудас бэлтгэн байршуулж зөвлөмж хүргэж ажиллалаа.	
3.3.4	Арга хэмжээ-3.5 Үндэсний баяр наадмын соёл, урлагийн арга хэмжээг нэгдсэн өнгө төрх, агуулгад нийцүүлэн зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсвөөс сая 60.6	Нэгдсэн өнгө төрхтэй зохион байгуулагдсан эсэх	-	Улсын хэмжээнд нэгдсэн өнгө төрх, агуулгад нийцүүлэн зохион байгуулсан байна.	-Ардын хувьсгалын 102 жил, Дархан хот байгуулагдсаны 62 жилийн ой, аймгийн баяр наадам, нээлт, хаалтын ёслолын үйл ажиллагаар “ЭВ МӨНХИЙН ТУСГААР МОНГОЛ” нэрийн дор зохион байгууллаа. Наадмын нээлт, бусад урлаг соёлын үйл ажиллагаанд Залуучууд театрын болон чөлөөт уран бүтээлчид, бүжгийн дугуйлангийн авьяаслаг хүүхэд багачууд, төрийн байгууллагын нийт 500 гаруй хүн оролцсон. -“ХӨХ ТЭНГЭРИЙН ОРОН” хүндэтгэлийн тоглолтыг Залуучууд театрт 2 удаа тоглож, 1182 иргэнд толилуулсан. Энэ жилийн хүндэтгэлийн тоглолтод Залуучууд театрын 60 уран бүтээлч оролцсон. -Аймгийн Музейгээс Дарханы хөгжил дэвшлийг харуулсан 50 орчим гэрэл зургаар “ДАРХАНЫ ХӨГЖИЛ-ГЭРЭЛ ЗУРАГТ” үзэсгэлэнг эрхлэн гаргалаа. - Дэлхийн өнцөг булан бүрт байгаа хүн бүхэн орон зай, цаг хугацааны хязгааргүйгээр хандаж, наадамтай холбоотой цаг үеийн мэдээ мэдээллийг авах зорилготой Үндэсний их баяр наадмын албан ёсны цахим хуудас, олон нийтийн сүлжээ буюу enaadam.mn - Үндэсний их баяр наадам цахим хуудсанд Дархан-Уул	100 %

						аймгийн баяр наадамтай холбоотой нийт 45 мэдээ мэдээлэл нийтэллээ. **Хүрсэн түвшин:** Улсын хэмжээний нэгдсэн өнгө төрх, агуулгад нийцүүлэн үндэсний баяр наадмын үйл ажиллагаар нэгдсэн ажлын хэсэгтэй хамтран зохион байгуулсан.	
3.3.5	Арга хэмжээ-4.20 Аймгийн музейн шинэ барилгыг ашиглалтад оруулах.	Улс, орон нутгийн төсөв	Боловсруулсан интерьерийн зураг төсөв	Батлагдсан ажлын даалгавар	Музейн барилгыг ашиглалтад оруулахад дэмжлэг үзүүлж, интерьерийн зураг төслийг боловсруулсан байна.	Эдийн засгийн хөгжлийн сайдын 2023 оны багцад тус музейн интерьер, заслын ажилд 200,0 сая төгрөг батлуулж, тус яам "Эрхэс Констракшн" ХХК-тай 2023.07.05-ны өдөр 174,1 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан, зураг төсвийг 12 дугаар сард багтаан дуусгах гэрээтэй ажиллаж байна. Тус арга хэмжээг Соёлын яам эрхлэн зохион байгуулж хяналт тавьж байгаа болно. Тус аймгийн Соёл, урлагийн газарт эрх шилжиж ирээгүй. **Хүрсэн түвшин:** Музейн интерьер, заслын ажлыг "Эрхэс Констракшн" ХХК 174,1 сая төгрөгөөр хийж гүйцэтгэхээр гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Тус арга хэмжээнд Соёлын яамнаас хяналт тавьж байна. Орон нутагт эрх шилжиж ирээгүй. Орон нутгаас шалтгаалахгүй.	70% !!!!!
3.3.6	Арга хэмжээ-5.2 Аймгийн төв, томоохон сум, суурин газрыг соёлын өвөрмөц дахин давтагдашгүй хэв шинжийг агуулсан "Бүтээлч хот" хэлбэрээр хөгжүүлэх бодлогын хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулах.	Орон нутгийн төсөв	Төлөвлөгөө батлагдсан эсэх	-	Баримт бичгийн хувийг Соёлын яаманд ирүүлсэн байна.	-"Нээлттэй Дархан" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 5.3.3-т "Нээлттэй хот" уриалга дэвшүүлж орон нутагт кино үйлдвэрлэлийн чиглэлээр олон талт үйл ажиллагаар зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. :Үүний дагуу оны 2023 -9 дүгээр сарын 23-ны өдөр кино үйлдвэрлэлийг дэмжих, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлээр дамжуулан соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлээр аймгийн Засаг дарга болон МҮКУЗөвлөлийн дарга нар хамтран ажиллах Санамж бичиг байгуулсан. - Киноны орчин бүхий гадаад дотоод жуулчид, аялагчдын сонирхол татахуйц, кино	100 %

						үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлогыг илэрхийлсэн соёлын орон зайг бий болгох санаачлагыг эхлүүллээ. Кино орон зайг “Миний Монгол” цэцэрлэгт хүрээлэнд буюу “Гарын таван хуруу” киноны зураг авалт хийж байсан газарт байгуулахаар тогтож тохижилтын эскиз төсөлтэй Соёлын сайд Ч.Номин, Сангийн сайд Б.Жавхлан, аймгийн Засаг дарга Б.Азжаргал нарын холбогдох албаныхан, кино уран бүтээлчид танилцлаа. Тус үйл ажиллагаанд аймгийн Музейгээс Дархан хотод зураг авалт нь хийгдсэн киноны зургуудаас бүрдсэн гэрэл зургийн үзэсгэлэнг дэглэж олон нийтэд толилуулав. **Хүрсэн түвшин:** “Бүтээлч хот” хэлбэрээр хөгжүүлэх бодлогын хүрээнд “Кинонд ээлтэй хот” болох зорилт дэвшүүлсэн. Энэ дагуу аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 09 дүгээр тогтоолоор баталсан “**Нээлттэй Дархан” хөтөлбөр**т тус асуудлыг тусгуулсан. Мөн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор **Санамж бичиг** боловсруулж талууд гарын үсэг зурсан.	
Гурав. Байгууллагын үйл ажиллагааны нээлттэй байдлын хүрээнд:							
Зорилго-4.2. Хүний нөөц, сургалт, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.							
4.2.1	Арга хэмжээ-1.1 Соёл, урлагийн байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Соёл, урлагийн байгууллагад менежментийн шинэчлэл хийгдснээр	МУЗГ-ын 2021 оны 377 дугаар тогтоол	Соёл, урлагийн байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалтад менежментийн шинэчлэл хийгдсэн байна.	1. Тус газар нь Захиргаа, удирдлагын хэлтэс, Соёл, урлагийн хэлтэс гэсэн 2 нэгжтэйгээр, бүтэц, орон тооны хувьд **11** ажилтан, албан хаагч ажиллахаас онд 2023нийт **9** орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явууллаа. Төрийн байгууллагын хэвийн үйл ажилагааг хангах хүрээнд 2024 оны төсөвт 1 үйлчлэгчийн орон тоог нэмэгдүүлэх саналыг Соёлын яаманд хүргүүлж, шийдвэрлүүлсэн. 2. Тус газрын харьяа соёлын 7 байгууллагын бүтэц, орон тоог баталсан, цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэрт хяналт хийж, байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч, нарийн бичгийн ажилтан, архивын эрхлэгч зэрэг **17** албан тушаалтнаас тодруулга авч, чиг үүргийн хүрээнд зөвлөгөө өгч ажилласан. Энэ	70% 90%

						дагуу аймгийн Засаг даргаас батлах соёлын 4 байгууллага/театр, номын сан, номын ордон, музей/ бүтэц орон тооны саналыг шинэчлэн боловсруулж ирүүлснийг аймгийн ЗДТГ-ын НБХ-т уламжилсан. 3.Аймгийн ЗДТГ-ын ТЗУХ, СУГ-ын дарга нарын хамтран баталсан “Зөвлөн туслах ажлын удирдамж”-ийн дагуу ТАЗ-ийн 2019 оны 09 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах нийтлэг журам”-ын хэрэгжилттэй танилцах, хүний нөөцтэй холбоотой шийдвэр, баримт бичигт үзлэг хийж, цахим системд нэвтрэн хяналт тавьж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, зөвлөн туслах чиг үүргийг ДУА дахь ТАЗСЗ-тэй хамтран хэрэгжүүлсэн. Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Төсвийн тухай, Соёлын тухай хуулиуд болон Албан тушаалын тодорхойлолт боловсруулах нийтлэг журам, Төрийн албан хаагчийн хувийн хэрэг хөтлөх журам, Хэвлэмэл хуудас хийлгэх, хэрэглэх, хадгалах журам, Албан хэрэг хөтлөлтийн стандартын хэрэгжилтийг бүрэн хангуулах, дотоод хяналтыг сайжруулах нь зүйтэй гэсэн дүгнэлтэд хүрсэн. **:Хүрсэн түвшин** Соёл, урлагийн газрын бүтэц, орон тоог 1-ээр - .нэмэгдүүлэх санал хүргүүлж шийдвэрлүүлсэн Харьяа соёлын 7 байгууллагын бүтэц, орон - тоогбаталсан, цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэрийг хянаж чиг үүргийн хүрээнд зөвлөмж өгсөн. Энэ дагуу аймгийн Засаг даргаас батлах соёлын 4 байгууллага/театр, номын сан, номын ордон, музей/ бүтэц, орон тооны саналыг шинэчлэн боловсруулж ирүүлснийг аймгийн ЗДТГ-ын НБХ-т уламжилсан.	

						- Сумдын соёлын төвүүдийн үйл ажиллагаанд Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Төсвийн тухай, Соёлын тухай хуулиудын хэрэгжилт дунджаар 82.9%, "Хэрэглэгчдэд зориулсан үйлчилгээ. Соёлын төв, соёлын ордон. Орчин ба үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага" MNS 6981:2022 стандартын хэрэгжилт 75. хувьтай байсан 2хэрэгжилтийг 90 хувьдхүргэ.лээ	
4.2.2	Арга хэмжээ-1.2 Аймгийн Соёл, урлагийн газрын бүтцэд соёлын байцаагчийн орон тоог бий болгох, ажиллах нөхцөлөөр хангах.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Улсын байцаагчтай болсон байх.	-	Соёлын улсын байцаагчтай болсон байна.	- Улсын байцаагчтай болох асуудлаар Соёлын яаманд албан бичиг хүргүүлсэн. - МУЗГ-ын 2023 оны 06 дугаар тогтоолоор баталсан "Хяналтын улсын байцаагчийн эрх олгох, цуцлах журам"-д заасны дагуу тус газрын даргад улсын ахлах байцаагчийн, Захиргаа удирдлагын хэлтсийн даргад улсын байцаагчийн эрх олгуулах хүсэлтийг Соёлын яаманд бичгээр хандаж гаргасан. - Улсын байцаагчийн хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд "Салбарын хяналт шалгалтын 2023 оны төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэн тайланг Соёлын яаманд хүргүүлсэн. Үүнд: - Соёлын салбарын хяналт шалгалтын объектыг эрсдэлийн ангилалд хамааруулах **4** шалгуур үзүүлэлт, **8** хяналтын хуудсаар **90** объектод эрсдэлийн үнэлгээ хийж, шилэн хяналтын цахим системд мэдээллийг оруулсан. Үүнээс **6** нь бага, **46** нь дунд, **38** нь их эрсдэлтэй үнэлэгдсэн. - "Түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын 2022 оны тооллогын мөрөөр урьдчилан сэргийлэх шалгалт хийх тухай" хяналт шалгалтын удирдамжийн дагуу төлөвлөгөөт урьдчилан сэргийлэх шалгалтыг тус газрын өвийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн хийж гүйцэтгэсэн.	50% 90%

						Хүрсэн түвшин: - Улсын байцаагчтай болох асуудлаар Соёлын яаманд 2 удаагийн албан бичиг хүргүүлсэн. Жич: Соёлын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.6-д заасны дагуу Соёлын сайдын 2022 оны А/04 дүгээр тушаалаар Аймаг, нийслэлийн СУГ-ын зохион байгуулалтын бүтцийг баталсан ба 2023 онд бүтцэд өөрчлөлт ороогүй болно. - "Салбарын хяналт шалгалтын 2023 оны төлөвлөгөө"-нд тусгагдсаны дагуу Соёлын салбарын хяналт шалгалтын объектыг эрсдэлийн ангилалд хамааруулж, төлөвлөгөөт урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтыг хийж гүйцэтгэсэн.	
4.2.3	Арга хэмжээ-1.3 Соёл, урлагийн байгууллагуудад шилжин суурьшин ажиллах иргэдийг бодлогоор дэмжих.	Орон нутгийн төсөв	Орон нутагт шилжин суурьшихад орон сууц, бусад дэмжлэг Сургалт сурталчилгаа	-	Орон нутгийн соёлын байгууллагад хотоос шилжин суурьших иргэдэд дэмжлэг үзүүлсэн байна.	Аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 09 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Нээлттэй Дархан" хөтөлбөрийн 5.2-т заасны дагуу төрийн анхан шатны үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, орон нутагт шилжин суурьших, ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна. Үүнд: **1. <u>Шарын гол сумын Соёлын төв:</u>** Бүжгийн багшийг Шарын гол сумын төрийн албан хаагчдын байранд түрээсийн төлбөргүй байрлуулан нийгмийн асуудлыг нь шийдвэрлэсэн. **2. <u>Төв номын сан:</u>** УБ хотын Хүүхдийн төв номын сангаас номын санч мэдээллийн ажилтан мэргэжлийн дагуу шилжин ирсэн. Мөн Баянхонгор аймгийн сумын соёлын төвд ажиллаж байсан жолооч гэр бүлийн хамт тус аймагт шилжин ирснийг жолоочоор ажилд авсан. **3. <u>Орхон сумын соёлын төв:</u>** Соёлын төвийн удирдлага, хөгжмийн багшаар 2 хүн ажилд томилогдож, мэргэжлийн боловсон хүчнийг 2-р нэмэгдүүллээ. **4. <u>Хонгор сумын соёлын төв:</u>** Бүжгийн багшийг гэрээгээр ажиллуулж байна.	100 %

						5. **<u>Залуучууд театр:</u>** найруулагч Говь-Алтай аймгаас шилжин ирж ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Соёлын 5 байгууллагад 7 хүн шилжин ирж, орон байр, ажиллах орчин нөхцөлөөр хангагдан орон нутагт суурьшин ажиллаж байна.	
4.2.4	Арга хэмжээ-1.5 Соёлын салбарын хүний нөөцийг хөгжүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах талаар дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын болон орон нутгийн төсөв	Хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр сургах, ажилтны нийгмийн баталгаанд дэмжлэг үзүүлсэн байна.	-	Мэргэжлийн хүний нөөцийг өмнөх оноос 5-аас доошгүй хувиар нэмэгдүүлсэн байна. Соёлын ажилтны нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлсэн байна.	1. Соёл, урлагийн газрын харьяа соёлын 7 байгууллагад нийт 158.5 ажиллагсад ажиллахаас жилийн эцсийн статистик мэдээгээр 154 албан хаагч ажиллаж байна. Үүний 124 буюу 80,5 хувь нь мэргэжлийн уран бүтээлч байна. 2. МУЗГ-ын 2023 оны 185 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Орон нутгийн өмчийн соёлын байгууллагын соёлын ажилтанд мөнгөн тэтгэмж олгох журам"-ыг соёлын 7 байгууллагад хүргүүлж, хэрэгжилтийг хангуулан ажиллалаа. 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар соёлын 7 байгууллагын 79 соёлын ажилтанд 366,684,226 төгрөгийн мөнгөн урамшуулал олгогджээ. 2. Соёлын сайдын 2023 оны А/390 дугээр тушаалаар баталсан “Соёлын байгууллагын үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн аргачлал”-д заасны дагуу харьяа соёлын 7 байгууллагын 138 албан хаагчид нэмэлтээр 25,2 сая төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгож, албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хүрээнд 62 албан хаагчдад нийт 22.3 сая төгрөг зарцуулсан байна. Уг ажлын хүрээнд эрүүл мэндийн үзлэг оношилгоо, байгууллагын албан хаагчдад гэр болон галлагаатай байшинд түлээ, сайжруулсан шахмал түлш авах гэх мэт санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн. 3. “Нээлттэй Дархан” хөтөлбөрийн 5.2-т заасны дагуу төрийн анхан шатны үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, орон нутагт шилжин суурьших, ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг тус газраас бүрдүүлэх хүрээнд **Соёлын 5**	100 %

						байгууллагад 7 хүн шилжин ирж, орон байр, ажиллах орчин нөхцөлөөр хангагдан орон нутагт суурьшин ажиллаж байна. **<u>Ажиллах орчин нөхцлийг хангах хүрээнд:</u>** <u>- Соёл, урлагийн газар:</u> Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, Соёлын сайд болон Дархан-Уул аймгийн Засаг дарга нарын 2023 онд хамтран ажиллах гэрээний 4.6-д заасны дагуу аймгийн удирдлагаас Дархан сумын 11 дүгээр багийн нутаг дэвсгэрт байрлах Багш хөгжлийн төвийн 1 дүгээр давхрын зүүн жигүүрт /171.6 м.кв талбай/ байрлан үйл ажиллагаа явуулахад дэмжлэг үзүүлж, ажиллах орчин нөхцөлийг бүрдүүлсэн. **<u>Төв номын сан</u>** СУИС-ийн номын сангийн ангийн эчнээ ангид 4, номын санчийн чадамжийн төвийн сургалтад 2 албан хаагчийг хамруулаад байна. Номын санчдад зориулсан **5** удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор **98** номын санчийг хамруулсан. “Анхны тусламжийн хайрцаг"-ийг ажлын байранд байршуулсан. **<u>Музей</u>** **м**эргэжил, мэдлэгээ дээшлүүлэх зорилгоор соёлын 2 ажилтан богино хугацааны сургалтад хамрагджээ. **<u>Хүүхдийн номын ордон</u>** 15 ажилтан, албан хаагчдад шүдний эрүүл ахуйг хангах эмчилгээ хийлгэхэд 6.246.000 төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. **<u>Залуучууд театр</u>** мэргэжлийн урлагийн сургуультай хамтран 4 төрлийн мэргэшүүлэх сургалтад нийт 36 уран бүтээлчийг хамруулж сертификат олгосон. Дархан дээд сургуульд суралцаж буй 1 албан хаагчийн сэтгэл зүйчийн ангийг аялал жуулчлалын ангиар солиулж мэргэжлийн боловсон хүчин болгохоор бэлтгэж байна. **<u>Шарын гол сумын соёлын төв</u>** “Цээнэ” эмнэлэгтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулж 8 албан хаагчийг эрүүл мэндийн үзлэг	

						шинжилгээнд хамрууллаа. Хөгжмийн багшид эрүүл мэндийн байдлыг нь харгалзан үзэж байгууллагаас нэг удаагийн буцалтгүй тусламж олгосон. Нийт 15 сургалтад 36 уран бүтээлчийг хамруулж сертификат олгосон. **Хүрсэн түвшин:** - Соёл, урлагийн газрын харьяа соёлын 7 байгууллагад нийт 158.5 ажиллагсад ажиллахаас жилийн эцсийн статистик мэдээгээр 154 албан хаагч ажиллаж байна. Үүний 124 буюу 80,5 хувь нь мэргэжлийн уран бүтээлч байна. - Төрийн анхан шатны үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, орон нутагт шилжин суурьших, ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг тус газраас бүрдүүлэх хүрээнд Соёлын 5 байгууллагад 7 хүн шилжин ирж, орон байр, ажиллах орчин нөхцөлөөр хангагдан орон нутагт суурьшсан. - Соёлын байгууллагууд албан хаагчдын 2023 оны ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг тодорхой шалгуураар үнэлж дүгнэн албан хаагчдад үндсэн цалингийн тодорхой хувиар тооцож, урамшуулал олгосны зэрэгцээ 2022 оны үйл ажиллагааг үнэлэн 138 албан хаагчдад үр дүнгийн урамшууллыг нэмэлтээр олгосон. - 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар соёлын 7 байгууллагын 79 соёлын ажилтанд 366,684,226 төгрөгийн 5 жилийн тэтгэмжийн мөнгөн урамшуулал олгосон. - Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хүрээнд соёлын 7 байгууллагын 62 албан хаагчид нийт 22.3 сая төгрөг зарцуулсан. - Соёлын салбарын албан хаагчдын орон сууцны нөхцөл, холбогдох судалгааг гарган аймаг, орон нутгийн удирдлагад танилцуулж, нийт албан хаагчдын орон сууцны нөхцөлийг сайжруулах, хямд чанар сайтай орон сууцаар хангах шат дараалсан арга хэмжээний хүрээнд орон сууцны газар бариулах зориулалтаар 2024	

						оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөлтөд саналаа өгсөн. - 66 удаагийн сургалт, мэдээллийн арга хэмжээнд давхардсан тоогоор 381 ажилтныг хамрууллаа. -Тус аймагт үйл ажиллагаа явуулж буй Соёл, урлагийн газар, харьяа Соёлын 7 байгууллагын нийт 169 ажилтнаас 121 буюу 72 хувь нь эрт илрүүлэг, үзлэг, шинжилгээ, оношилгоонд өрхийн эмнэлгээс ирүүлсэн цагийн хуваарийн дагуу хамрагдлаа.	
4.2.5	Арга хэмжээ-1.8 Хүний эрх, хүүхэд хамгаалал, гэр бүл, залуучуудын хөгжилд соёлын гүйцэтгэх үүргийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсөв	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	3-аас доошгүй арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	-Хүний эрх: “Аядуун” тоглолт 450 үзэгч, "Хүний эрх, эрх чөлөө" шог зургийн үзэсгэлэн 487, Хувь хүний хөгжлийн сургалтад 8 албан хаагч, Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийн нээлтээр 35 үйл ажиллагаанд 500 гаруй хүүхэд оролцож 1000 гаруй үзэгч, хүний эрхийг хамгаалах “Үзэсгэлэнт” сургалтад 51, Жендерт суурилсан эрүүл харилцааны тухай 8 контент -Хүүхэд, гэр бүл, залуучуудад: Соёлын байгууллагуудын “Эцэг эхийн зөвлөл” нийт 48 нөлөөллийн ажил, “Соёл, спорт, олон нийтийн үйл ажиллагаанд хүүхдийг оролцуулах, эрхийг хамгаалах” сургалтад 10 албан хаагч, “Гэр бүлийн хүчирхийлэл, хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг, хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх” сургалтад 11 албан хаагч, Цахим гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх "Айдсын ном" киног 4400 гаруй хүүхэд үзлээ. -“Хөшиг нээгдэх бүрт-хүргэх нэг үг”, “Хүүхэд хөгжлийн хувийг бий болгох” уриан дор соёлын байгууллагууд нийт 89 арга хэмжээнд 35,218 /давхардсан тоогоор/ хүнийг хамруулж цахим орчинд 28 арга хэмжээг 45,699 хүнд, Хүүхдийн хөгжил, хамгааллалд олсон орлогоноосоо 9,127,100 төгрөгийг зарцуулжээ. -“БИД ЭХ ОРНЫ ИРЭЭДҮЙ” эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх өдөрлөгт 712 сурагч, Дауны синдромоор дамжуулан олон нийтэд боловсрол олгох зорилготой “Трио” УСК-ны нээлтийг	100 %

						зохион байгуулсан. -“Нэгдүгээрт хүүхэд” аяны хүрээнд сумдын Соёлын төвд 11 дугуйланд 182 хүүхэд, Залуучууд театр 42 удаагийн тоглолтыг 11 төрлийн дугуйланд 108 хүүхэд хамруулав. -Соёлын байгууллагууд 19 боловсролын хөтөлбөрийг 256 удаа зохион байгуулж 8614 хүнийг хамруулсан. -Цахим сурталчилгаа, шторк, постер нийт 26,354 хүн, -Соёлын салбарын Залуучууд хөгжлийн зөвлөлөөс 7 арга хэмжээ зохион байгуулав. **:Хүрсэн түвшин**Хүний эрх, хүүхэд хамгаалал, гэр бүл, залуучуудын хөгжилд зориулсан 43 арга хэмжээнд 69000 гаруй хүн хамрагджээ. Хүүхдийн хөгжлийг дэмжсэн урлагийн тоглолтыг 42 удаа зохион байгуулж 17300 хүүхэдүзсэн .байна	
4.2.6	Арга хэмжээ-1.9 Хүчирхийлэл, дайн түрэмгийлэл, гэмт хэрэг, садар самууныг сурталчилсан соёлын үйл ажиллагааг хориглох, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах.	Орон нутгийн төсөв	Урьдчилан сэргийлэхээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	-	5-аас доошгүй арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	.1Охидын хүчирхийллийн эсрэг “ICE TOP” хамтлагийн шинээр гаргасан “Хэцүү биш хүсэл” дууны уран бүтээлийг цахимд байршуулж 1560 хүнд хүргэсэн. 2.“Хөшиг нээгдэх бүрт-хүргэх нэг үг” аяны хүрээнд соёл, урлагийн байгууллагууд нийт 18 нөлөөллийн ажил хийж, 278 ширхэг хүчирхийллийн эсрэг материал хэвлэн тарааж, цахим орчинд 6 зурагт хуудас бэлтгэн байршуулан санал зөвлөмж хүргэж, 2852 хүнд хүрсэн. .3 Музей 2 сэдвээр түр үзэсгэлэн гаргаж, 800 хүнд үйлчилгээ үзүүлсэн. 4. Бодит амьдралаас сэдэвлэсэн, харамсалтай байдлаар амиа алдсан, хүсэл мөрөөдлөөр дүүрэн хүүгийн дурсгалд зориулж хийгдсэн “Зүрхэнд гэрэлтэнэ” УСК Дархан хотноо нээлтээ хийсэн. Өсвөр насны хүүхдүүдийг хүсэл мөрөөдлийнхөө төлөө зүтгэх, амьдралын зорилготой байх, зам тээврийн осол, гэмтлээс сэргийлье уриатай энэхүү уран бүтээлийг туурвиж, киноны орлогын тодорхой хувийг сайн	100 %

						үйлсэд зарцуулах зорилгоор “Хүүхдийг зам тээврийн ослоос хамгаалах сан”-г байгуулсан. 5."Нийгэмд шударга ёсыг бэхжүүлье! Хүүхдийн хөдөлмөрийг устгая! аянд соёлын байгууллагууд нэгдэж нийт 18 нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж 256 хүнийг хамрагдсан. **Хүрсэн түвшин:** Нийт 5 арга хэмжээ зохион байгуулж 5468 хүнийг хамруулж, 5 уран бүтээлийг 31 удаа гаргаж 10852 үзэгчдэд толилуулжээ.	
Дөрөв. Тайлант хугацаанд гүйцэтгэсэн нэмэлт ажлын хүрээнд:							
Зорилт-4.1. Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилтын хүрээнд:							
4.1.1	Арга хэмжээ-1 Авто ралли уралдаан зохион байгуулах.	-	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	"Чингис мастер кросс 2023" уралдааныг зохион байгуулж, нээлтийн үйл ажиллагаанд тайз, техник тоног төхөөрөмжөөр дэмжлэг үзүүлж, ая дууны мэндчилгээ хүргэсэн. Монголын мастер кросс ангилалд нийт 63 тамирчин оролцож, хэсгийн 4, хагас шигшээ 2, финалын 1 гараанаас шилдгүүд тодорч шагнал гардуулах үйл явц, сурталчилгааны 2 зурагт хуудсыг сошиалаар түгээж, фото болон видео мэдээ бэлтгэн олон нийтэд сурталчилсан.	100%
4.1.2	Арга хэмжээ-2 Тогтвортой аялал жуулчлал өдөрлөгийн нээлтийг зохион байгуулах.	-	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ, Найрамдал төслөөс зохион байгуулсан "Тогтвортой аялал жуулчлал" чадавхжуулах сургалтын нээлттэй өдөрлөгт Залуучууд театрын уран бүтээлчид урлагийн тоглолт үзүүлж "Угсаатан бий" төслийн сургалтад хамрагдсан сурагчид бий биелэгээ хийж, олон нийтэд толилуулсан.	100%
4.1.3	Арга хэмжээ-3 Эрүүл мэндийн өдөрлөгт оролцох.	-	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	1. “Эрүүл Монгол хүн” үндэсний фестивалийг олон нийтэд нээлттэй хэлбэрээр зохион байгуулахад Нийтийн бүжгийн холбооны ДУА дахь салбар зөвлөл, Ирээдүй бүжгийн клубтэй хамтран “ШУГАМАН БҮЖИГ”-ээр оролцож, эрүүл хооллон дасгал хөдөлгөөн хийж, эрүүл байхыг уриаллаа. 2. “Энэ жилдээ- Эрүүл жиндээ”, “Эрүүл амьдрал- идэвхтэй хөдөлгөөн”, “Цаг гаргая” аяны хүрээнд байгууллагын албан хаагчид иогийн сургалтад хамрагдаж, ажлын байрны дасгалыг бичлэгээр	100%

						хийж 20 удаа сунних давалгааг цахимаар эхлүүлсэн.	
4.1.4	Арга хэмжээ-4. “MIND UPDATE” төслийг дэмжиж ажиллах.	-	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	JCI Их Хүрээ салбараас санаачлан хэрэгжүүлсэн “Mind update” төслийг Соёлын яам дэмжиж, хувь хүний хөгжлийн сургалтыг аймгийн СУГ, БШУГ хамтран зохион байгуулж, ЕБС-ийн ахлах ангийн 500 гаруй сурагчийг хамруулсан.	100%
4.1.5	Арга хэмжээ-5. “Галерей аялж байна” хөтөлбөрийг Дархан хотноо зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх.	-	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	Монголын Уран зургийн галерей нь олон нийтийн урлагийн боловсролын цар хүрээ, соёл, урлагийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор “Галерей аялж байна” хөтөлбөрийг Дархан-Уул аймагт зохион байгуулсан. Уг хөтөлбөрийн хүрээнд "Монголын шилдэг уран зургууд" нүүдлийн тусгай үзэсгэлэн, "Хөгжимтэй зураг" хөтөлбөр, "Хандлагааар анагаахуй" урлагийн сэтгэл заслын хөтөлбөр, "Цаг хугацаагаар аялагч" олон нийтийн оролцоот урлагийн бүтээлийг үзэгчдэд толилуулав.	100%
4.1.6	Дархан хотын ойг тохиолдуулан “Дархан дрифт-2023” тэмцээнийг хамтран зохион байгуулах.	Орон нутгийн төсвөөс 5.0 сая төгрөг	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	Аймгийн Засаг даргын санаачилгаар “Дархан дрифт 2023-Mongolian drift series Final round” улсын тэмцээнийг аймгийн ЗДТГ, Монголын мэргэжлийн спорт авто машины холбоотой хамтран зохион байгууллаа. Тус тэмцээнд мэргэжлийн ангилалд 31, сонирхогчдын ангилалд 36 нийт 67 тамирчин оролцсон.	100%
4.1.7	Дархан хотын ойг тохиолдуулан “Car cinema” машинтай киног гаргахад хамтран ажиллах.	Орон нутгийн төсвөөс 3.5 сая төгрөг	Арга хэмжээний тоо	-	Арга хэмжээ зохион байгуулсан байна.	Найрамдал талбайд “Car cinema“ машинтай кино үзвэрийг Аймгийн ЗДТГ, Найрамдал төслийн дэмжлэгтэйгээр Galaxy car cinema, аймгийн ЦГ-ын ЗЦТ, Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн, Эхлэл Радио 87.9 зэрэг байгууллагуудтай хамтран 2 удаа зохион байгуулсан. Нийт 100 гаруй машинтай үзэгч үзлээ.	100%
Тав. Тайлант хугацааны үйл ажиллагааны үр дүн /биелэлтийн хувь/							98,8 **7%**

ТАНИЛЦСАН:
ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГА Б.АЗЖАРГАЛ

ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:
НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА Н.ЦАСЧИХЭР

ТАЙЛАНГ НЭГТГЭСЭН:
НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХЭЛТСИЙН
МЭРГЭЖИЛТЭН Л.БУЯНХИШИГ

СОЁЛЫН САЙДААС ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГАТАЙ 2023 ОНД ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ЗАРИМ ЧИГ ҮҮРГИЙГ ОРОН НУТАГТ ТӨЛӨӨЛӨН ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ ҮҮРГИЙН БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАНИЛЦУУЛГА

2023.12.18

№	Зорилт / Үнэлгээ		Бүгд	Нэг. Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилтын хүрээнд	Хоёр. Байгууллагын чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлэх зорилтын хүрээнд	Гурав. Байгууллагын үйл ажиллагааны нээлттэй байдлын хүрээнд	Дөрөв. Тайлант хугацаанд гүйцэтгэсэн нэмэлт ажлын хүрээнд
1.	Хяналтанд авсан арга хэмжээний тоо		56	21	22	6	7
2.	Үнэлгээ, үүнээс	100.0%	47	20	18	2	7
		90.0%	5	1	3	1	-
		70.0%	3	-	1	2	-
		50%	1	-	-	1	-
		30%	-	-	-	-	-

		0%	-	-	-	-	-
Ерөнхий үнэлгээ			**96.60% буюу 4.83 оноо**	**99.52% буюу 4.97 оноо**	**97.27% буюу 4.86 оноо**	**80.0% буюу 4.0 оноо**	**100% буюу 5.0 оноо**

ТАНИЛЦСАН:
ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГА Б.АЗЖАРГАЛ

ХЯНАСАН:
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХЭЛТСИЙН
ДАРГА П.БАЯРСАЙХАН

ҮНЭЛГЭЭ ХИЙСЭН:
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХЭЛТСИЙН
АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН О.МӨНХСҮРЭН